

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1883. Andra Kammaren. N:o 34.

Måndagen den 30 April.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Föredrogs och bordlades för andra gången Konstitutions-Utskottets Utlåtande N:o 7.

§ 2.

Efter föredragning af Stats-Utskottets Utlåtande N:o 41 i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition angående låneunderstöd för odling af sankta trakter m. m., dels ock enskilda motioner i samma ämne, yttrade

Herr Sjöberg: Jemte det jag anhåller om det nu föredragna betänkandets läggande på bordet, tager jag mig friheten föreslå, att detsamma icke företages till behandling förr än nästkommande Lördag. Såsom Herrarne torde hafva sig bekant, bordlades betänkandet första gången sistlidne Lördagsafton, men kunde då icke utdelas ibland Kammarens ledamöter, utan har det kunnat ske först i dag. Vid sådant förhållande torde det vara för mycket begärdt, att Kammaren skall behandla ett så viktigt ärende redan i nästa plenum eller i öfvermorgon, i synnerhet som då flera andra ganska vidlyftiga ärenden förekomma till handläggning. Jag anhåller fördenskull, Herr Talman, om propositions framställande derom, att betänkandet uppföres på föredragningslistan för det sammanträde, som infaller nästa Lördag.

Häruti instämde Herr *Hedin*.

Vidare anfördes icke. Jemte det att förevarande utlåtande nu för andra gången bordlades, beslöt Kammaren, enligt Herr Sjöbergs yrkande, att samma utlåtande skulle uppföras å föredragningslistan för sammanträdet nästa Lördag den 5 instundande Maj.

§ 3.

Föredrogos och blefvo ånyo bordlagda:
 Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 7; samt
 Lag-Utskottets Utlåtanden N:ris 29, 30 och 31.

§ 4.

Sedan derefter föredragning skett af Lag-Utskottets Utlåtande N:o 32, i anledning af Kongl. Maj:ts propositioner med förslag till ändringar i förordningarne om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad, om landsting samt om kommunalstyrelse i Stockholm, begärdes ordet af

Herr vice Talmannen Ifvarsson, som anförde: Det är oss alla bekant, att ett icke ringa antal af de till denna Riksdag aflemnade Kongl. propositionerna stå i det sammanhang med hvarandra, att behandlingen af den ena i viss mån måste blifva beroende af behandlingen af den andra. Derföre måste äfven föredragningen af dessa frågor ordnas så, att de komma i en viss ordningsföljd efter hvarandra. Till dessa frågor höra de, som finnas behandlade i Lag-Utskottets nu föredragna utlåtande N:o 32 äfvensom i samma Utskotts Utlåtanden N:is 33 och 34. Jag får derföre i första hand anhålla, att dessa utlåtanden måtte bordläggas 2:a gången, men tillika anser jag, att de icke kunna till afgörande företagas förr, än efter det de s. k. stora frågorna blifvit afgjorda. Först bland dessa torde böra behandlas de ärenden, som blifvit hänvisade till Särskilda Utskottet, och derefter bevillningsförordningen i de delar som äro beroende af Kammarens beslut i fråga om grundskatterna m. m., något som Bevillnings-Utskottet äfven synes hafva afsett, att döma af dess afgifna Utlåtande N:o 7 angående allmänna bevillningen. Först efter afgörandet, af dessa frågor lära väl de nu af Lag-Utskottet behandlade ärendena angående förändringar i kommunal- och kyrkostämmoförordningarne samt skjutsstadgan kunna företagas till behandling, om man vill undvika kollision mellan de särskilda frågorna. Det är på grund af dessa förhållanden och med stöd af öfverläggningar i ämnet inom talmanskonferensen som jag nu tager mig friheten hemställa, att Lag-Utskottets Utlåtanden:

N:o 32 i anledning af Kongl. Maj:ts propositioner med förslag till ändringar i förordningarne om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad, om landsting samt om kommunalstyrelse i Stockholm,

N:o 33 i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ändringar i stadgan angående skjutsväsendet, och

N:o 34 i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ändringar i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, äfvensom i Förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863

måtte uppföras på föredragningslistan till det plenum, som inträffar näst efter det, då Riksdagen slutligen afgjort de frågor, som inne-

fattas *dels* i § 1, § 8 mom. 2 a) § 10 mom. 5, § 12 punkten a) och § 65 i det af Kongl. Maj:t i propositionen N:o 6 framlagda förslag till förordning om bevillning af fast egendom samt af inkomst, *dels* i §§ 5 och 20 af den i samma proposition föreslagna instruktion för taxeringsmyndigheterna, *dels* och slutligen en af Herr S. Ljunggren inom Andra Kammaren väckt och till Bevillnings-Utskottet hänvisad motion, N:o 15, såvidt samma motion berör nyss uppräknade §§ och hvilka frågors pröfning nämnda Utskott, enligt Betänkandet N:o 7, punkten 2:o), ansett sig böra tillsvida uppskjuta.

Jag anhåller, Herr Talman, om proposition på detta mitt förslag, på samma gång jag begär, att de ifrågavarande utlåtandena måtte bordläggas andra gången.

De af Herr vice Talmannen omförmälda Lag-Utskottets Utlåtanden N:is 32, 33 och 34 bordlades för andra gången; och biföll Kam-maren derpå hvad Herr vice Talmannen föreslagit i fråga om den ordning, hvori samma utlåtanden skulle till behandling företagas.

§ 5.

Äfvenledes blefvo för andra gången bordlagda:

Lag-Utskottets Utlåtanden N:is 35, 36, 37, 39 och 40; samt

Andra Kammarens Första Tillfälliga utskotts Utlåtande N:o 7 (i samlingen N:o 12).

§ 6.

Till bordläggning anmäldes:

Stats-Utskottets Utlåtande N:o 40, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående pension å allmänna indragningsstaten för framlidne Professoren F. Å. Cederschiölds enka; och

Sammansatta Stats-, Banko- och Lag-Utskottets Utlåtande N:o 1, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående inrättande af en postsparbank för riket.

Dessa ärenden skulle uppföras främst å föredragningslistan för nästa sammanträde.

§ 7.

Herr *Samuel Johnson* erhöll ledighet från riksdagsgörömlen under 8 dagar från och med den 4 instundande Maj.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.

Onsdagen den 2 Maj.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades de i Kammarens sammanträden den 24 och 25 nästlidne April förda protokoll.

§ 2.

Herr Talmannen tillkännagaf, att Kronofogden *Anders Huss*, hvilken jemlikt Kongl. Maj:ts den 23 April detta år meddelade och den 24 i samma månad Kammaren delgifna utslag, förklarats vara vald till riksdagsman i Andra Kammaren för Ramsele och Sollefteå tingslag, denna dag intagit sin plats bland Kammarens ledamöter.

§ 3.

Herr *E. Thomasson* anmäldes vara af sjukdom förhindrad att öfvervara detta sammanträde.

§ 4.

Föredrogos, men blefvo ånyo bordlagda:
Stats-Utskottets Utlåtande N:o 40; och
Sammansatta Stats-, Banko- och Lag-Utskottets Utlåtande N:o 1.

§ 5.

Föredrogs och bifölls Konstitutions-Utskottets Utlåtande, i anledning af motion om ändring af §§ 4, 7, 11, 12, 13 och 105 Regeringsformen samt § 38 mom. 2 Riksdagsordningen.

§ 6.

*Angående
allmänna be-
villningen.*

Förekom till behandling Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 7, angående allmänna bevillningen; i hvilket betänkande Utskottet yttrat sig öfver såväl åtskilliga delar af Kongl. Maj:ts proposition N:o 6, med förslag till förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, som ock till Utskottet hänvisade, allmänna bevillningen rörande motioner.

Punkten 1.

Lades till handlingarne.

I *punkten 2* hade Utskottet gjort en anmälan af följande innehåll:

*Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)*

“Hvad Kongl. Maj:ts förslag, att låta den nu efter Art. I utgående bevilling upphöra, angår, så har Utskottet ansett denna fråga icke böra tagas i öfvervägande förr än statsverkets behof blifvit närmare kända. Lika så och då, beträffande det Kongl. förslaget i öfrigt, förhöjd bevilling af jordbruksfastighet samt beskattning af inkomst genom jordbruksrörelse torde ifrågakomma allenast under förutsättning att, på sätt uti Kongl. Maj:ts till Riksdagens Särskilda Utskott hänvisade proposition N:o 5 föreslagits, de nu å jorden under form af rustnings- och roteringsbesvär samt grundskatter hvilande bördor komma att aflyftas, har Utskottet ansett sig böra tills vidare uppskjuta pröfningen af de delar utaf förslaget, som angå jordbruksfastighets och jordbruksrörelsers beskattning och dermed stå i närmare sammanhang.

Med anledning häraf har Utskottet förbigått § 1, § 8 mom. 2 a, § 10 mom. 5, § 12 punkten a och § 65 i författningsförslaget samt §§ 5 och 20 i förslaget till instruktion för taxeringsmyndigheterna, äfvensom den del af en till Utskottet hänvisad, af Herr S. Ljunggren inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 15, som angår ifrågavarande ämne; och kommer Utskottet att i dessa delar framdeles afgifva betänkande.“

Efter föredragning häraf yttrade

Herr Dickson: Den punkt, som nu är i fråga att läggas till handlingarna, gäller Kongl. Maj:ts proposition om upphäfvande af den skatt, som utgår enligt första artikeln, eller den allmänna skyddsafgiften. Det är icke fullkomligt klart för mig, hvad Utskottets mening varit med att undanskjuta denna frågas behandling. Det heter väl, att den skall uppskjutas till dess statsverkets behof blifver närmare känt, men jag har derigenom icke fått veta, om det är meningen, att frågan om denna afgifts upphörande skall ställas i sammanhang med de stora frågorna om härordningen och grundskatternas afskrifning eller icke. För min del skulle jag mycket beklaga, om afsigten vore sådan. Skattejemkningskomitén, hvars uppgift, bland annat, var att söka skaffa lindring åt de af skatter mest tryckta medlemmarna i samhället och att söka så vidt möjligt vore, utjemna befintliga missförhållanden, har äfven i sitt betänkande riktigt anmärkt, att bland de skatter, som hårdast tryckte den mindre bemedlade, vore just den personliga skatten, och således den, som komitén ansåge böra i första rummet komma i fråga att borttagas. Denna åsigt delar äfven jag fullkomligt. För min del kan jag likväl icke finna, att denna fråga skall kunna lättare afgöras till de mindre bemedlades förmån, om Kammaren eller Riksdagen skulle komma att med hänsyn till de stora frågorna fatta beslut om ökade kostnader för vårt försvar och minskning i inkomsterna genom en påbörjad afskrifning af grundskatterna. Jag tror nemligen, att de tillgångar, statsverket då får, blifva betydligt mindre än om så icke sker. Jag skulle derför helst se, att denna fråga om skyddsafgiftens upphörande toges af Riksdagen under pröfning utan hänsyn till dessa så kallade stora frågorna. Då

Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)

det för mig likväl icke är fullt klart, hvad Utskottets mening varit eller huru länge det tänkt undanskjuta denna fråga, skulle jag önska, att Herr Talmannen ville framställa proposition på återremiss af denna punkt, för att Bevillnings-Utskottet måtte blifva i tillfälle att komma in till Riksdagen med ett bestämdt yrkande eller en framställning rörande första artikeln i bevillningsförordningen.

Herrarna *Hedin* och Friherre *Leijonhufvud* instämde med Herr Dickson.

Herr E. G. Boström: Jag ber först att få meddela, att när afdelningens förslag rörande föreliggande betänkande inkom till Utskottets plenum var deri föreslaget, att Utskottet måtte hos Kammaren hemställa, att den personliga skyddsafgiften skulle, oberoende af andra frågor, upphöra. Men inom Utskottet gjorde sig en annan mening gällande. Man visste, att det belopp, som den personliga skyddsafgiften inbragte, icke var obetydligt. Det utgör omkring 730,000 kronor. Man visste också att stora belopp behöfdes med hänsyn såväl till de stora frågorna som äfven andra anslagsbehof, som tillkommit efter det Kongl. Maj:ts proposition rörande statsverkets tillstånd och behof afgafs. Man ansåg derföre inom Utskottet, att det vore försigtigast, att låta denna frågas afgörande anstå till dess man närmare fått se, huru det finansiella resultatet af statsregleringen gestaltade sig. Hvad beträffar sjelfva saken, delar jag helt och hållet Herr Dicksons uppfattning om billigheten af den personliga skyddsafgiftens borttagande och för min del har jag icke något att erinra emot denna frågas afgörande, oberoende af utgången af de stora frågorna.

Herr Hedlund, hvilken inom Utskottet reserverat sig mot dess beslut att uppskjuta behandlingen af Kongl. Maj:ts förslag om den personliga skyddsafgiftens upphörande, yttrade: Såsom af reservationen synes, har jag rörande denna punkt varit af samma mening som den förste talaren. Jag har icke trott, att man behöfde invänta utgången af de stora frågorna före afgörandet af denna. Den statsinkomst, hvarom här är fråga, är väl icke obetydlig, men det synes gifvet, att när Kongl. Maj:t väckt förslag om denna skattereform äfven under förutsättning att nya och ökade skatter blifva af nöden till följd af en förestående reform i försvarsväsendet, torde Riksdagen väl också vara oförhindrad att besluta derom oberoende af försvarsfrågans utgång. Ty under inga förhållanden lära väl statsutgifterna blifva högre än Kongl. Maj:t föreslagit, äfven om en eller annan icke påräknad utgift, t. ex. till betalande af Kongl. teaterns skuld, skulle tillkomma. En annan grund för mig att önska denna frågas afgörande redan nu är hänsynen till den ökade beskattning på bränvinstillverkningen, som blir följd af ett ändradt rymdmåttsystem, hvilket utan tvifvel skall gifva en ganska betydligt ökad inkomst, och man torde deri finna ett godt motiv för borttagande af den skatt, hvarom nu är fråga, en skattereform, som i och för sig måste erkännas vara ganska orättvis. På dessa grunder har jag inom Utskottet förfäktat

den mening, att denna fråga redan nu borde företagas till afgörande. Jag medgifver dock, att en omständighet talar till förmån för Utskottets förslag, nemligen att enligt grundlagen det är först sedan statsbehofven blifvit pröfvade som Bevillnings-Utskottet har att föreslå de "bevillningar" som erfordras för behofvens fyllande. Denna bestämmelse har man i allmänhet ansett gälla allenast bevillning efter andra artikeln, hvarför man också ansett sig vara oförhindrad att framlägga förslag till hela tullbevillningen och öfriga finansbevillningar oberoende af statsverkets behof. Af denna anledning har det äfven en och annan gång inträffat att, när statsbehofven icke kräft så stora utgifter, man, för att finna orsak att bibehålla bevillning enligt andra artikeln, drifvit ned beräkningarne af bevillningsinkomsterna långt under deras sannolika belopp. Ur sådan synpunkt skulle man kunna säga, att med beslutet om nu ifrågavarande bevillning borde, i likhet med öfriga bevillningar, anstå till dess statsbehofven blifvit pröfvade. Men då denna grundsats emellertid icke blifvit följd på andra håll, anser jag, att man utan tvekan, med godkännande af hvad Kongl. Maj:t föreslagit och erkännande af riktigheten af den princip, som ligger till grund för förslaget, kan redan nu företaga denna fråga till pröfnings och fatta beslut i saken. Jag kunde således gerna instämma i Herr Dicksons yrkande, men tror icke att dermed mycket vunnas i tid. Ty, efter hvad jag förnummit, lärer Särskilda Utskottets betänkande rörande de stora frågorna inkomma redan om lördag och torde sålunda förekomma till behandling i Kamrarne strax efter pingst och jag tror att Bevillnings-Utskottet skulle få svårt att inom denna tid inkomma med nytt betänkande i frågan. Under annat förhållande skulle jag obetingadt instämma med förste talaren, hvars åsigt i sak jag till fullo delar.

Herr Olof Jonsson: Det må väl erkännas att det icke kan vara skadligt att uppskjuta denna frågas behandling, till dess man framdeles fått se huru statens behof komma att ställa sig både i ett och annat afseende. Om det här gälde ett uppskof, som komme att inkräkta på Riksdagens tid, då kunde det nog vara skäl att redan nu företaga frågan till afgörande. Men då så icke är förhållandet, utan här endast är fråga om en enda post, hvars belopp man redan på förhand fullkomligt känner till, tror jag det vara lämpligast att låta frågan hvila, till dess man fått se huru statsregleringen utfallit. Jag anser således Bevillnings-Utskottets förslag hafva goda skäl för sig och yrkar därför också bifall till detsamma.

Herr Hedin: Skatteregleringskomiténs utredning har tydligt ådagalagt, att de i Sverige utgående personliga skatterna till stat och kommun uppgå till icke mindre än 10 à 11 procent af alla direkta skatter, som komiténs utredning omfattat. Då så är förhållandet torde man, oberoende af alla andra skatteformer, böra erkänna nödvändigheten af att indraga denna barbariska skatteform.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, gaf Herr Talmannen

*Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)*

*Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)*

propositioner såväl på den förevarande punktens läggande till handlingarne som ock på återremiss deraf; och fann Herr Talmannen den förra propositionen vara med öfvervägande Ja besvarad. Votering blef begärd samt företogs enligt en nu uppsatt och af Kammaren godkänd så lydande omröstningsproposition:

Den, som vill, att Bevillnings-Utskottets i 2:dra punkten af Betänkandet N:o 7 gjorda anmälan skall läggas till handlingarne, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, är omförmälda punkt i samma betänkande till Utskottet återförvisad.

Röstsedlarne sammanräknades och visade 124 Ja mot 56 nej; varande alltså beslut fattadt i enlighet med Ja-propositionen.

Enär de härefter följande *punkterna 3, 4 och 5* alla afsågo det vid betänkandet fogade författningsförslag, hemställde Herr Talmannen, att detta förslag nu måtte paragrafvis föredragas, då tillfälle blefve beredt Kammarens ledamöter att, vid behandlingen af motsvarande §§ i författningsförslaget, till pröfning företaga hvar och en af de i nämnda punkter berörda frågor.

Herr Rubenson yttrade: Mot det af Herr Talmannen gjorda förslaget har jag icke något att erinra, men vill fästa uppmärksamheten på ett förhållande, som torde böra rättas, på det att det föreslagna föredragnings sättet må kunna ega rum. Förhållandet är nemligen det, hvilket kan inhemtas på 12:e sidan i betänkandet, att Utskottet, tydligen af förbiseende, underlätit att uti 5:te punkten göra en hemställan om antagande af den af Kongl. Maj:t till Riksdagens afgörande framlagda instruktionen för taxeringsmyndigheterna. Det har, som sagdt, tydligen skett af förbiseende, då Utskottet i slutet af betänkandet framlagt ordalydelsen till denna instruktion, sådan Utskottet tänkt sig densamma.

Under förbehåll således att denna rättelse kommer att ske, har jag, såsom jag nyss nämnde, ingenting att erinra mot det föreslagna föredragnings sättet.

Den föredragningsordning, Herr Talmannen föreslagit, godkändes med det af Herr Rubenson yrkade förbehåll.

I följd häraf skedde nu uppläsning af § 2 i Utskottets förslag till *Förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst*; hvilken § antogs.

§ 3.

För mom. 1 af denna § var följande lydelse föreslagen

af Kongl. Maj:t:

af Utskottet:

“Mom. 1. Fast egendom skall uppskattas till sitt verkliga värde med ledning af köpehandlingar, arrende- eller hyresafgifter, värderingar för samma egendoms belåning eller försäkrande mot brandskada samt öfriga om hvarje särskild egendoms storlek, beskaffenhet och afkastning erhållna uppgifter eller inhemtade upplysningar; börande dervid, och enär inkomst genom försäljning af skog eller torf beskattas enligt § 8 mom. 2 b), torfmosse och växande skog tagas i betraktande endast i den mån de anses erforderliga till husbehof.”

“Mom. 1. Fast egendom skall uppskattas till sitt verkliga värde. Detta värde bestämmes med ledning af de om hvarje särskild egendoms storlek, beskaffenhet och afkastning inhemtade upplysningar samt erhållna uppgifter om arrende- eller hyresafgifter, köpeafhandlingar och värderingar för egendomens belåning eller försäkrande mot brandskada; skolandet dervid värdet af torfmosse och växande skog, som innehafves af annan än jordägaren, ej tagas i beräkning, enär inkomst deraf beskattas enligt § 8 mom. 2 b).“

Det åberopande stadgandet i § 8 mom. 2 litt. b var så lydande,

enligt Kongl. Maj:ts förslag:

enligt Utskottets förslag:

“Till inkomst af arbete räknas:

“Till inkomst af arbete räknas:

b) Inkomst genom skogsafverkning eller torftägt å egen eller annans mark för annat ändamål än husbehof eller genom försäljning af växande eller afverkad skog eller af torf.“

b) Inkomst genom försäljning eller afverkning af skog eller genom torftägt å annans mark; äfvensom å egen mark, när sådan försäljning och afverkning eller torftägt eger rum till den utsträckning att egendomens värde derigenom minskas.“

Enligt anteckning å betänkandet voro reservationer inom Utskottet afgifna

dels beträffande § 3 mom. 1 förra delen af Herr Bennich, med hvilken Herrar C. F. Wærn och H. L. Forssell instämt;

dels ock i fråga om § 3 mom. 1 senare delen samt § 8 mom. 2 litt. b) af Herr H. L. Forssell, af Herr C. O. Widmark samt af Herr O. Jonsson, med hvilken sistnämnde Herr P. Westman förenat sig.

Sedan Utskottets förslag till lydelse af § 3 mom. 1 blifvit uppläst, anförde

Chefen för Kongl. Finansdepartementet Herr Statsrådet Themptander: Den nu föredragna paragrafen är den enda uti detta författningsförslag, med afseende å hvilken Utskottet föreslagit någon mera bety-

Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)

dande afvikelse från Kongl. Maj:ts proposition. Skiljaktigheterna mellan Kongl. Maj:ts förslag och Utskottets äro tvenne. Den första består deri, att, under det Kongl. Maj:t och Utskottet ansett att fast egendom skall upptagas till sitt verkliga värde, med ledning af åtskilliga i författningen angifna omständigheter, så skilja sig de båda förslagen deri, att Kongl. Maj:t, *främst* bland de factorer, som upptagas såsom inverkan på fastighetsvärdet, angifvit köpeskillingen, hvaremot Utskottet flyttat denna factor längre ned i momentet. Nu kan det visserligea synas i och för sig fullkomligt likgiltigt hvilken plats sinsemellan dessa olika factorer komma att intaga, blott de alla vid uppskattningen vinna behörigt afseende; men ser man på Utskottets motivering, så skall man finna, att Utskottet ansett köpeskillingen hitills hafva vid taxeringsförrättningar spelat en allt för stor roll, och det är genom köpeskillingens nedflyttande som Utskottet velat gifva tillkänna sin åsigt, att för framtiden mindre afseende bör fästas vid denna factor. Man måste väl dock erkänna att i fråga om fast egendom gäller, i stort sedt och i allmänhet taget, detsamma som om allting annat, eller att köpeskillingen är en tillförlitlig grund för bestämmande af värdet. Väl vet jag att det i många fall gifves undantag, men såväl den nuvarande bevillningsförordningen som äfven det nu framlagda förslaget påpeka uttryckligen i instruktionen åtskilliga undantagsfall, vid hvilka man icke kan fästa afseende å köpeskillingen. Så erinras om att köp kunna ske mellan nära släktingar eller med betingande af stora undantagsförmåner, som nedtrycka köpeskillingen. Men derjemte erinras äfven i 1 § af instruktionen, att der andra omständigheter förekomma, hvilka kunna anses hafva föranledt köpeskillingens bestämmande *öfver* eller *under* det verkliga värdet, taxeringsmyndigheterna skola på sådana förhållanden fästa afseende. Deraf finna herrarne att det redan är uppmärksammat att i särskilda fall icke köpeskillingen, utan andra omständigheter skola läggas till grund för taxeringen.

Nu vill jag visserligen icke bestrida rättigheten af den åsigt, som Bevillnings-Utskottet uttalat, att den säkraste grunden för en riktig taxering är att söka i kunskapen om egendomens afkastningsförmåga. Detta är alldeles oemotsägligt, men svårigheten ligger just i att erhålla denna säkra kunskap. Då jag var sysselsatt med förberedande arbeten till den Kongl. propositionen, hade jag bland annat att taga i öfvervägande frågan om, huruvida jordegare skulle kunna åläggas att lemna uppgifter om egendomens areal och utsädet storlek. Vid samtal med jordbrukare från åtskilliga delar af riket, erfor jag dock att det ansågs omöjligt att ålägga den skattskyldige något sådant, emedan på många ställen de mindre jordbrukarne icke sjelfva egde kännedom om arealen af deras egendom och till och med icke kände beloppet af utsädet. Kan man väl under sådana förhållanden föreställa sig att taxeringsmyndigheterna skulle kunna hafva en så säker kunskap om hvarje särskild egendoms verkliga afkastningsförmåga, att de företrädesvis på denna kunskap skulle kunna grunda en tillförlitlig taxering med underordnande af de öfriga synpunkter, som böra komma i betraktande. Det är detta som hos mig framkallat betänkligheter

mot den förändrade redaktionen af paragrafen. Med afseende på köpeskillingen, måste man deremot erkänna att liksom den är känd, så är det också vanligen allmänt bekant inom orten, huruvida vid köpet några särskilda omständigheter förekommit, som i det ena eller andra fallet kunnat verka derhän, att köpeskillingen icke får anses såsom uttryck för egendomens värde. Det är med hänsyn till dessa omständigheter som jag tror det hafva varit önskligt att Utskottet bibehållit lydelsen af paragrafen enligt Kongl. Maj:ts förslag, som i detta afseende står i full öfverensstämmelse med den nuvarande bevillningsförordningen. Jag vill vidare fästa uppmärksamheten på, att Utskottet dock på sätt och vis gifvit ett erkännande åt köpeskillingens särskilda betydelse i detta fall, i det Utskottet i instruktionen för taxeringsmyndigheterna föreslagit, att derest taxeringsvärdet å en egendom bestämdes annorlunda än i öfverensstämmelse med den senaste köpeskillingen, de särskilda skäl, hvilka härtill föranledt, skulle i taxeringslängden eller protokollet antecknas. I detta stadgande i instruktionen ser jag ett erkännande af den speciella betydelse, köpeskillingen i detta fall intager, och därför har jag, ehuru väl saken i och för sig kan synas ligkiltig, ansett det vara af en viss betydelse att bibehålla den nuvarande bestämmelsen, på det att man icke må lemna vägen öppen för en större godtycklighet vid taxeringarne genom att likasom förringa betydelsen af den mera objektiva grund för taxeringen, som köpeskillingen erbjuder. Jag är väl öfvertygad om att något så beskaffadt syfte som att förminska tillförlitligheten af taxeringsförrättningarne varit fullkomligt främmande för Bevillnings-Utskottet, men jag tror det vara angeläget att aflägsna hvarje misstanke om att förhållandena skulle kunna utveckla sig i en sådan rigtning, och af denna anledning har det förefallit mig önskligt att i detta fall återföra paragrafen till den lydelse den har i den nuvarande bevillningsförordningen i Kongl. Maj:ts förslag och i det förslag, som af skatteregeringskomitén i denna del utan skiljaktighet afgifvits.

Den andra punkt, hvori Utskottets förslag skiljer sig från det af Kongl. Maj:t framlagda är den, som afser taxeringen af skogen. I denna del har, såsom Herrarne hafva sig nogsam bekant, det länge klagats öfver att det nuvarande sättet för taxeringen af skog icke vore tillfredsställande. Skogen har hittills vid bestämmande af den fasta egendomens taxeringsvärde blifvit alltför mycket förbisedd. Der-till har kommit att i det fall, der afverkningsrätt till skog af egaren upplåtits till annan person, det icke varit möjligt att med beskattning träffa denne senare för den afkastning, skogsafverkningen lemnar honom, under det att å andra sidan, sedan afverkningsrätten skilts från egendomen, man i många fall, der vid egendomens taxering denna varit till en del grundad på skogens värde, icke kunnat bibehålla det gamla taxeringsvärdet på fastigheten, utan måst nedsätta detsamma, för att det skulle motsvara hvad egendomen vore värd, sedan den blifvit reducerad till sin areal af endast åker och äng och all skogen blifvit derifrån afskild. På dessa förhållanden har skatteregeringskomitén fäst uppmärksamheten och föreslagit ändrade bestämmelser i syfte att med inkomstbevillning träffa egare eller afverkningsrätts

*Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)*

*Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)*

innehafvare för inkomst af skog utöfver hvad som till husbehof erfordras. Detta förslag har Kongl. Maj:t i sin proposition upptagit. Nu har Utskottet ansett att detta förslag erbjuder en lämplig lösning af frågan, för så vidt angår innehafvare af afverkningsrätt, men deremot har Utskottet, under uttalande af att stora betänkligheter mötte mot tillämpandet af det Kongl. förslaget, ansett att man borde på en annan väg beskatta skogen, så länge den vore i egarens hand. I sådant fall skulle nemligen skogen inräknas i egendomens taxeringsvärde och allenast såsom korrektiv, såsom en yttersta nödfallsåtgärd, inkomstbevillning komma att drabba egaren. Jag har redan i den utredning af frågan, som jag lemnat till statsrådsprotokollet, erkänt denna frågas synnerligen svårlösta beskaffenhet och det må vara sant att Kongl. Maj:ts förslag erbjuder åtskilliga olägenheter, men för min del är jag förvissad, att olägenheterna icke skola blifva mindre med tillämpning af Utskottets förslag, och den belysning af tillämpningen af detta förslag, som af åtskilliga reservanter blifvit lemnad, synes mig i detta afseende vara ganska talande. Jag erkänner dock att äfven Utskottets förslag onekligen innefattar en förbättring i jemförelse med de nuvarande bestämmelserna om skogens taxering och vill derföre för närvarande inskränka mig till att uttala den önskan att, hvilketdera förslaget må blifva af Kammaren antaget, Kammaren dock måtte låta sig angeläget vara att bringa till stånd en sådan förändring af den nuvarande lagstiftningen i ämnet, att det må vara möjligt att få skogen till föremål för en beskattning som är billig och påkallad af förhållandet till andra skatteobjekt.

Herr Farup yttrade: Herr Talman! Mine Herrar! På grund af det sammanhang, som råder emellan 3 § 1:sta mom. och 8 § 2:dra mom. litt. b anhaller jag i första rummet, att dessa båda punkter få i ett sammanhang behandlas, hvarefter jag anhaller att vidare få yttra mig.

Denna framställning bifölls, i följd hvaraf Herr Talmannen nu lät uppläsa det förslag till lydelse af § 8 mom. 2 litt. b), som Utskottet framlagt; och lemnades ordet derpå åter till

Herr Farup som anförde: Herr Talman! Mine Herrar! Hvad först beträffar Herr Finansministerns yttrande med afseende å utredandet af en egendoms verkliga värde, så ber jag få fästa uppmärksamheten på, att köpeskillingen i många fall dervidlag är en ganska otillförlitlig grund för bestämmande af taxeringsvärdet och jag tror derför icke att den bör sättas i främsta rummet med afseende å uppskattningen. Hos oss händer det icke så sällan, att en egendom köpes med afseende å skogsvärdet, det vill säga det sedan lång tid samlade kapital, som ligger i skogen, men sedan detta skogsvärde realiserats, så har egendomen icke mer än hälften, ja i många fall icke ens tredjedelen af det värde, som representerades af det för egendomen förut bestämda priset. I sådant fall skulle taxeringen, om den bestämdes efter köpeskillingen, blifva alltför hög, men i andra fall kan motsatsen

*Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

inträffa, t. ex. vid köp eller byte släktingar emellan, der en allt för låg köpeskilling kan vara bestämd. I många fall blir sålunda köpeskillingen vilseledande och jag tror därför, att den är en dålig norm för bestämmande af egendomsvärdet.

Herr Finansministern yttrade vidare, att man hittills med afseende å egendomstaxeringarne alltför mycket förbisett skogen och att deröfver förts mycken klagan och gjorts många anmärkningar. Huruvida dessa anmärkningar varit väl grundade eller icke är här svårt att säga, emedan man i hvarje fall måste hafva reda på huru sakförhållandena egentligen gestalta sig. I de flesta fall torde väl orsaken till dessa anmärkningar vara att söka deri, att man betraktar skogen mera som en fastighet än hvad den verkligen är, som en, ofta under århundraden, samlad gröda. Utgår man från den förutsättningen, att skogen utgör en på egendomen samlad gröda, som på en gång kan tillgodogöras, så får man i de flesta fall en helt annan uppfattning än den man har, då man anser skogen som fastighet. En helt ny princip är nu inlagd i föreliggande förslag till bevillningsstadga: man vill beskatta jordbruket och på samma gång särskildt beskatta skogen. Att skäl härför kunna finnas kan jag gerna inrymma. Men hvarför man gör skillnad mellan skog och öfrigt jordbruk, det har jag icke kunnat fatta. Ty skog är såsom jag redan nämnt, icke något annat än en samlad gröda, och följaktligen bör den afkastning, som jag kan vinna af skogsmark, sättas i samma kategori som gröda i allmänhet. Af dessa skäl anser jag det heller icke vara fullt rätt att underkasta skogen annan beskattning än jorden i allmänhet. Ty man riskerar då att blifva utsatt för det största godtycke vid beskattningen, och att den mångskiftande uppfattning, som vi se vara rådande öfver allt, i högre grad än eljest skall framkalla olika taxeringar i olika orter. Jag skulle därför helst önskat, att den bevillning, som man här föreslagit att påföra skogen, blefve insatt under § 8 mom. 2 litt. a.), då här i sjelfva verket icke är fråga om annat än den inkomst jag har af min jord och mitt landtbruk.

Hvad angår Kongl. Maj:ts under motsvarande moment framlagda förslag, så tillfredsställer det mig icke heller, ty äfven det skulle blifva ganska svårt att praktiskt tillämpa. Dessutom har jag icke lyckats att rätt förstå det skriftsätt, som der begagnats. Ty der heter det: till inkomst af arbete skall räknas "inkomst genom skogsafverkning eller torftägt å egen eller annans mark för annat ändamål än husbehof eller genom försäljning af växande eller afverkad skog eller af torf." Jag kan verkligen icke fatta huru någon skall kunna sälja sin *afverkade skog*. Hvartill skulle det tjena? Icke lärer väl någon sälja sin skördade åker utan i förening med fastigheten! Man kan väl icke sätta bevillning å en skog, som icke finnes, som är afverkad! Förmodligen har Kongl. Maj:t menat växande eller afverkade *skogseffekter*. Men äfven i så fall skulle jag vilja, att inkomsten häraf hänfördes till den under litt. a) i momentet upptagna inkomst. Men Utskottet har här gått en annan väg och jag medgifver gerna, att den tanke, som ligger till grund för Utskottets framställning, på sätt och vis kan vara sund. Men huru verkställandet deraf skall gå för sig, det be-

Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)

griper jag icke; det kommer otvifvelaktigt att blifva beroende mest på en godtycklig och, åtminstone på många orter, mot de verkliga förhållandena stridande uppfattning. Ty det kan i de flesta fall icke blifva annat än en omöjlighet att skaffa exakt utredning om huruvida och huru mycket en egendom verkligen minskats i värde genom skogsafverkning. Jag tror således icke heller, att detta är den lyckligaste formen att komma till en sund grund i fråga om den bevillning, som utan gensägelse bör påföras skogsafverkningen och skogsrörelsen såsom inkomstkälla, lika väl som den bevillning man ämnar påföra den inkomst, som kan vinnas af jordbruksrörelse.

På dessa skäl, mine herrar, anhåller jag, att § 3 mom. 1 måtte återremitteras till Utskottet, för att der erhålla en annan formulering och i synnerhet på det att sista punkten deri måtte borttagas såsom blifvande öfverflödig i händelse Kammaren bifaller mitt andra yrkande, nemligen att § 8 mom. 2 b) måtte blifva hvilande för att komma under behandling i sammanhang med litt. a) i samma moment.

Herr *Arhusiander* instämde med Herr Farup.

Herr Hedlund: Då jag instämt i Utskottets yttrande i denna del så väl hvad beträffar första mom. af 3 § som § 8 mom. 2 b), anhåller jag få här framhålla de omständigheter, som mig dertill föränledt. Skilnaden mellan Kongl. Maj:ts förslag rörande bevillningstaxeringarna och detta nu föredragna ligger, såsom man finner, deri, att Bevillnings-Utskottet icke velat vid uppskattning af fast egendoms verkliga värde ställa upplysning rörande sista köpeskillingen i första rummet, utan ansett denna böra endast i ett senare rum upptagas, och således i första rummet en möjligast säker uppskattning af egendomens afkastning. Det var inom Utskottet ett lifligt meningsutbyte om denna sak, och åtskilliga upplyningar kommo dervid fram, hvarigenom vi fingo klart för oss, huru vexlande och opålitlig köpeskillingen är såsom beskattningsnorm. Vill man hafva någon stabilitet i beskattningen — och vi böra ju önska detta — så att icke taxeringskomitéerna alltför ofta ändra värdena och dermed skattebeloppen, så måste man taga starkare hänsyn till andra omständigheter än köpeskillingen. Och Utskottet har låtit sig påverka af denna hänsyn, helst erfarenheten lärt, att taxeringskomitéerna åt köpeskillingen tillmätt en alltför öfverdrifven betydelse och på många orter låtit den gälla i alltför stark mån, nemligen ej blott för den egendom, som blifvit såld, utan ock såsom normerande för andra, hvilka ansetts vara med den sålda egendomen jämförliga.

Det kan ju vara sant att, såsom Herr Chefen för Finansdepartementet yttrade, köpeskillingsbeloppet må i allmänhet anses uttrycka en egendoms verkliga värde; men detta gäller då en viss tidpunkt. Och dessa tidpunkter äro ganska vexlande. Vi veta att, när en kris i handelsverlden inträffar, värdena kunna falla i våldsamt grad och åter stiga på lika häftigt sätt vid uppåtgående konjunkturer. Vi behöfva endast gå tillbaka till 1857 års kris för att se, huru en massa egendomars

värden föll på en gång för att endast småningom gå upp igen. För sådana vexlingar ansåg man taxeringsvärdena böra vara frikallade.

Här inträder och den viktiga omständighet, som ligger i säkerhet för in-teckningarne. Det inträffade efter 1857 års — och jag tror äfven efter en senare — kris så starka fall i egendomsvärdena, att flere än en hypo-teksförening måste öfvertaga en hop egendom, som icke kunde betala hypo-teksräntan; och jag känner särskildt en sådan förening, som fick öfvertaga ganska många gårdar, hvarpå gjordes ej obetydliga förluster. Och detta, oaktadt, såsom herrarne veta, hypo-tekslån icke utgifvas till mera än hälften af hypo-tekstaxeringsvärdena. Jag har hört omtalas ett särskildt fall af svindleri vid egendoms-köp, som är ganska betecknande. En man lät sin bokhållare inköpa en egendom för 7 à 8,000 kronor. Denne bokhållare sålde den till sin principal för 100,000 kronor. När detta blef taxeringsvärdet, så inse herrarne hvad värde en in-teckning på 50,000 kr. kunde ega. Det begicks således utan tvifvel ett misstag af taxeringskomitén, när den lade köpeskillingen till grund för värderingen.

Det synes mig som om man borde på de olika orterna kunna ganska lätt taga reda på egendomsarnes verkliga värde, helst man bland befolkningen räknar temligen noga med hvad en person eger.

Äfven andra förhållanden kunna inverka på tillfälliga höjningar af hemmanens värde. En hemmansdel ligger t. ex. nära till en gård, hvars egare önskar att få den; men om jag köper denna egendomsdel till ett högt pris, derför att den ligger nära min, så kan det hända, att taxeringskomitén uppskattar icke allenast denna egendomsdel till det pris han vid köpet betingat, utan sammaledes äfven de öfriga när-belägna hemmanen, oaktadt de icke varit af samma värde. Jag tror således för min del, att då Bevillnings-Utskottet, oaktadt det bibehållit köpeskillingen såsom ett moment, hvilket bör ingå i taxeringsvärdet, endast skjutit denna värdemätare något tillbaka, så har Utskottet ställt sig på riktig grund.

I fråga om skogsbeskattningen får jag säga att saken är så in-vecklad, att jag varit oviss om, hvilketdera förslaget är det bästa antingen Kongl. Maj:ts eller Utskottets. Jag har emellertid uppfattat saken så, att om till en egendom hörer skog, som ger 10,000 kronors årlig inkomst med bibehållande af skogens bestånd, så är det Utskot-tets mening, att egendomens värde skall höjas med 200,000 kronor, och genom detta ökade värde betala egendomsbevillning för samma belopp. Den afverkning, som egaren sjelf der verkställer, blifver så-ledes behörigen beskattad. Är deremot denna skog lagd i annan mans hand, kan den icke ingå i egendomsvärdet; men då beskattas den på grund af den inkomst, den gifver afverkaren, och då *han* får betala bevillningen. Nu inträffar åter, att den som eger skogen, sjelf afverkar för 20,000 kronor, hvadan egendomsvärdet minskas med 100,000 kronor. Då är det Utskottets mening, att han skall betala särskild inkomstskatt för de 10,000 kronorna, hvarför han afverkat öfver skogens bestånd, sedan dock, till följd af skogens nedgångna värde, sjelfva egen-domens taxering blifvit minskad. Så har jag åtminstone uppfattat saken och jag tror att Utskottets förslag låter försvara sig åtminstone

*Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

*Angende
allmänna be-
villningen.
(Forts.)*

intill dess erfarenheten visar att några större olägenheter kunnat här-
af uppstå. Att här åtskilliga godtyckligheter måste ega rum, det är
något som man aldrig kan undvika. För min del är jag nästan lika
benägen att antaga Kongl. Maj:ts som Utskottets förslag; men på de
skäl som jag här ofvan anfört, tror jag mig böra föredraga Utskottets.

Grefve Sparre: Denna paragrafs 1:sta mom. innehåller, såsom
herrarne finna, 2:ne delar, den ena om fast egendoms värde, den
andra om skogens beskattning. Hvad nu första frågan angår eller
om värdet å fast egendom, tillåter jag mig vara af annan mening än
den siste värde talaren och jag kan inskränka mig till att i allo in-
stämman i Herr Chefens för Finansdepartementet yttrande. I 24 år,
som jag sutit såsom ordförande i pröfningskomitén inom Elfsborgs
län, har jag kommit till en ganska bitter erfarenhet om svårigheten
af att behörigen uppskatta jordbruksfastigheter. Det låter mycket
väl säga sig, mine herrar, att en egendom skall uppskattas till sitt
verkliga värde, men tag reda på detta värde den som kan! Herr Chefen
för Finansdepartementet har nyss yttrat, att han funderat på att å-
lägga jordegarne att sjelfva uppgifva arealen på deras egendomar,
men att han måste afstå från denna tanke. Äfven om han ansett
sig kunna föreslå ett sådant åläggande, skulle det likväl hafva varit
otillräckligt, emedan det icke uteslutande är arealen, som bestämmer
egendomsvärdet, utan äfven läget, jordmänen, huruvida denna består
af hård lera eller svartmylla, lättbrukad eller hårdbrukad jord m. m.

Att vid sådant förhållande lägga köpeskillingsbeloppet till grund för
egendomsvärdet, är enligt min uppfattning så fullkomligt riktigt, att man
svårligen lär kunna finna någon bättre beräkningsgrund. Man måste der-
vid ihågkomma hvad som står såväl här i paragrafen som i instruktio-
nen för taxeringsmyndigheterna, att man vid bestämmandet af värdet
på fast egendom skall endast "till beräkningsgrund" taga den sist
betingade köpeskillingen, nemligen "såvida icke derunder inbegripits
godtgörelse för inventarier eller växande gröda, eller köpet afslutats
mellan nära anhöriga, eller vid försäljning förbehåll gjorts om så kal-
lade undantagsförmåner, eller dervid förekommit andra särskilda om-
ständigheter, som skäligen anses hafva inverkat på köpeskillings
bestämmande". Om det nu finnes sådana omständigheter, är det ju
temligen lätt för taxeringskomitéerna att framlägga dem och att göra
detta på ett så öfvertygande sätt, att deras beslut kunna ega bestånd
jemväl inför pröfningskomitén och Kammarrätten. Deremot blir det
ytterst svårt för taxeringskomitéerna att göra sin uppfattning om en
egendoms verkliga värde på annat sätt så objektiv, att den kan inverka
jemväl på dessa högre instanser.

Den siste ärade talaren yttrade, att det funnits exempel på att
hypoteksföreningar gjort betydliga förluster därför, att egendomar
plötsligt sjunkit i värde, ehuru, såsom känt vore, hypoteksförening-
garne icke lemnade lån till högre belopp än halfva taxeringsvärdet. Jag
ber häremot få upplysa att de största förluster, hypoteksföreningarne
gjort, skett vid sådana tillfällen, der lånen utlemnats efter *särskild*
värdering. Dessutom inträffar icke ofta att hypoteksföreningarne

lidit några förluster, åtminstone i det län jag tillhör, och jag har i allmänhet funnit, att de taxeringsvärden, som isynnerhet på senare tider åsatts, varit temligen rigtiga och detta just därför att man egentligen fäst afseende vid köpeskillingsbeloppet.

Det måste väl erkännas, att jag icke gerna på enklare sätt kan få reda på en fastighets värde än genom den köpeskillning, den betingar. Det är sant, såsom den siste talaren sade, att kriser kunna inträffa, då egendomarne nedgå i värde, men då ega ju taxeringskomitéerna att påpeka detta förhållande. Det är också en sanning, att sådana streck, som han omtalade, möjligen *kunna* inträffa, att en person köper en egendom för ett fingeradt pris i afsigt att få taxeringsvärdet ändradt, men sådana streck hemlighållas vanligen icke länge, utan uppdragas snart.

För öfrigt äro taxeringskomitéerna ingalunda bundna af köpeskillingen. Och icke bör man väl ändra lagen blott därför att en eller annan taxeringskomité icke gjort såsom den bort göra; ty det är ju alldeles uppenbart, att man måste fästa lika stort afseende på alla de särskilda moment, som innehållas i instruktionen för taxeringsmännen, oberoende af den ordning, i hvilken de förekomma.

Taxeringsförrättningen, mine herrar, är en ganska svår uppgift, och jag tror att en hvar, som någon tid befattat sig dermed, skall erkänna, att det är en stor förmån, att den myndighet, som fått detta uppdrag sig anförtrodt, har något att hålla sig till. I det afseendet är utan tvifvel köpeskillingen en god faktor, allrahelst taxeringskomitéerna väl aldrig underlåta att, då det är fråga om att taxera öfver eller under köpeskillingen, därför anföra sådana skäl som af högre myndighet kunna godkännas. Den nu gällande Bevillningsförordningen har redan medfört en viss praxis, och missbruken blifva snart genom denna praxis rättade. Om vi deremot med underordnande af den princip, som hittills i detta afseende följts, införa ett nytt system, så skola taxeringskomitéerna tro att den gamla principen blifvit öfvergifven och icke bry sig om den vidare utan taga värdet, om jag så får säga, i luften. Ty hur ofta är det som taxeringskomitéerna hafva så fullständig kännedom om en jordegendom, att de kunna träffa dess verkliga värde! Och än värre blir det, då frågan kommer till pröfningskomitén. Jag tror dessutom, att om man skall ändra en lag, som sedan länge varit tillämpad samt vunnit ett slags häfd, man bör hafva goda skäl och i alla händelser bättre skäl därför, än dem Bevillnings-Utskottet förmått anföra för sitt ändringsförslag. Jag kan därför icke godkänna hvad Utskottet i denna del föreslagit, utan föredrager härutinnan Kongl. Maj:ts proporsition.

Men ännu tydligare skall skälet för denna min åsigt befinnas om, för att öfvergå till § 8, der det, bland annat, är fråga om skogens taxering, Utskottets framställning i denna del skulle antagas. Ty der föreslår Utskottet, att taxering för afverkning af skog skall ega rum först i det fall, att fastighetsvärdet derigenom förminsкас. Beträffande denna taxering af skogen är det en vansklig sak. Mig förefalla nemligen de anmärkningar, som Utskottet gjort mot det Kongl. förslaget om skogens taxering, vara befogade. Jag skulle därför vilja hemställa

Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)

om proposition å återremiss af den nu föredragna 3:dje §:s 1:sta mom., emedan, om Utskottet vidblifver sitt yttrande i fråga om skogs-taxering, hvilket jag för min del gillar, jag tror att Utskottet vid närmare bibehålla köpeskillingen såsom förnämsta taxeringsgrunden, eftersom det säger, att inkomst af skogsafverkning skall beskattas först när afverkningen eger rum till det omfång, att den förminskar fastighetens värde.

Jag yrkar återremiss å det föredragna momentet.

Herr Nils Petersson: Det kan visserligen tyckas vara likgiltigt, huruvida den af Utskottet gjorda omflyttningen af ordet "köpeafhandlingar" i det föredragna momentet godkännes eller ej. Men jag tror verkligen att Utskottet haft skäl för denna förändring. Betraktades alltid sakförhållandena sådana de äro, med andra ord, sökte man alltid att få reda på egendomens verkliga värde med ledning af köpeafhandlingar m. m., då vore det nog bra. Men det har blifvit en praxis vid egendomars taxering, att nästan alltid antaga köpeskillingen såsom den bestämmande normen, äfven om man är fullt medveten om att den icke är pålitlig. Att detta icke är rätt är naturligt, då ju hufvudmålet alltid är att få veta egendomens verkliga värde, något hvarför, såsom sagdt, köpeskillingen ofta icke är det rätta uttrycket. Det är så många andra faktorer, som i detta afseende inverka, och rätt ofta händer att köparen sjelf ej vet, om han betalt för mycket eller för litet, under det åter hans grannar ganska väl hafva reda derpå. Jag anser därför, att Utskottets förslag bör i denna del bifallas.

Då nu äfven här föredragits § 8 mom. 2 b.), afseende frågan huruvida skäl förefinnes att särskildt uppskatta inkomsten af skogen, så ber jag få säga, det jag anser Utskottet äfven härutinnan hafva haft grundade skäl för sin ändring i Kongl. Maj:ts proposition. Man kan nemligen lätt föreställa sig, hvilket trassel skulle uppstå, om taxeringsmännen skulle ingå i pröfning af, huru stor skogens afkastning verkligen är det ena året och det andra, och huru mycket afverkas af egaren sjelf eller af andra, och till hvilka trakasserier detta skulle leda. Men häraf skulle äfven följa en mycket större olägenhet, då nemligen ett dylikt förfarande skulle komma att leda till skogsförödelse. Det tillgår nemligen vanligtvis så, att en person, som vet, huru mycket skog finnes å de särskilda hemmanen, kommer och bjuder hemmansegaren ett ganska högt pris för hans skog, och då nu detta blir känt, skulle, enligt Kongl. Maj:ts förslag, detta erbjudna pris tagas i beräkning vid taxeringen. Men det är orimligt att antaga att en jordegare, som vill akta sin skog, kommer ut med att betala bevillning för en efter dylik beräkning fastställd inkomst, och jordegaren skulle således härigenom tvingas att sälja sin skog. Jag tror således, att den begränsning, Utskottet gjort, varit af nöden. Visserligen har man framhållit såsom en synnerligt svår sak att bedöma, huruvida en person afverkar skog till den utsträckning, att egendomens värde derigenom minskas, men för min del tror jag, att man i orten

har sig mycket väl bekant, om en person lägger an på att förstöra sin skog eller om han sköter den, så att det bär sig. Åtminstone har man lika väl reda på detta som på många andra förhållanden, hvilka utgöra föreskrifna taxeringsgrunder. Under sådana omständigheter vill jag hemställa till Kammarén att bifalla hvad Utskottet föreslagit, vare sig att detta sker nu eller först efter en återremiss i sammanhang med öfriga nu hvilande bestämmelser, hvilket kanske vore riktigast. Men då jag är öfvertygad om, att ett bifall till Kongl. Maj:ts förslag skulle föranleda både till svåra trakasserier och till förstörelse af den lilla skog, som ännu finnes kvar, yrkar jag för min del bifall till Utskottets förslag.

*Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts)*

I detta yttrande instämde Herr *C. I. Bengtsson*.

Herr Lyttkens: Då landshöfdingen i Elfsborgs län så lifligt framhöll det rigtiga i att lägga köpeskillingen till grund för taxeringsvärdet, begärde jag ordet för att häremot inlägga en gensaga. En mångårig erfarenhet har nemligen visat mig, att det är en stor orättvisa att lägga den sista köpeskillingen uteslutande till grund för taxeringsvärdet, och att härigenom uppkommer den mest obilliga beskattning vi ega, näst efter grundskatter och indelningsverk. I allmänhet säljas de smärre egendomarne proportionsvis betydligt dyrare än de större. De små egendomarne köpas i allmänhet af dem, som sjelfve arbeta dels med eget jordbruk och dels hos andra, och arbetaren betalar i allmänhet egendomen för högt. Han beräknar t. ex. att hyra för rum kostar honom omkring 150 kronor, men att deremot om han köper en liten hemmansdel för 2,000 kronor, så inbesparar han hyran och har derjemte afkastningen af jorden. När nu taxeringsvärdena sättas och sista köpeskillingen lägges till grund, blir skatten icke allnast till staten, utan ock den på bevillningen grundade kommunalskatten orimligt hög. Herr Grefve Sparre yttrade, att, om icke köpeskillingen lades till grund för taxeringen, så skulle man vid denna sväfvä i luften. Nej, det skulle man icke göra, ty bevillningsberedningarne, der socknens invånare vanligen sjelfve sitta, äro nog angelägna om att taxeringen sättes så, att kommunalskatten blir rättvist fördelad på alla, och att den ene icke slipper undan med en låg kommunalskatt, medan andra få en högre sådan.

Men olyckligtvis kommer man sedan till taxerings- och pröfningskomitéerna. I taxeringskomitéerna följes dock i allmänhet, åtminstone i de trakter jag känner till, bevillningsberedningarnes förslag angående taxering af fastigheter och det skall vara mycket starka skäl, som skola föranleda någon rubbning i desamma, men huru går det hos pröfningskomitéerna, isynnerhet som en del landshöfdingar hafva för vana att till ledamöter i dessa komitéer plocka ut personer, som alldeles icke äro jordbrukare? Då sitta der personer, som mycket litet eller intet känna hvad till jordbruket hör, och det har skett på många ställen att man helt enkelt uppfört alla egendomarne efter sista köpeskillingen, huru orätt det än varit. Så t. ex. har jag mig bekant, att i en socken, bestående af fjorton hemman, någon

*Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)*

köpte en egendom på ett halft hemman till ovanligt högt pris, emedan han behöfde den för någon sin särskilda angelägenhet. Resultatet deraf blef, att han för detta hemman af bevillningsberedningen påfördes skatt, motsvarande en femtedel af dessa 14 hemmans sammanlagda beskattning. Taxeringskomitén upphäufde, men pröfningskomitén faststälde detta beslut. Deremot kan en egendom, som blifvit ärfd eller inköpt för längre tid tillbaka, svårligen, för att icke säga omöjligen, blifva åsatt en förhöjning i värdet, jemförlig med den, som eger rum vid nya köp. Om man lägger sista köpeskillingen till grund för bestämmandet af värdet, skall följden deraf ovilkorligen blifva den, att möjligheten att få någon nedsättning i detta belopp komme att höra till de händelser, som endast undantagsvis inträffa. För min del anser jag att häri ligger en orättvisa, som är högst betydlig. Dessutom kommer dertill, att, om sista köpeskillingen lägges till grund, så kunna fall inträffa af den beskaffenhet, som Herr Hedlund omnämde, eller att man begär att få taxeringsvärdet höjdt för att derigenom erhålla större lån. Jag kan äfven intyga, att det inträffat att, då jordegare hos taxeringskomitén begärt att få egendomsvärdena uppsatta, så har taxeringskomitén till denna begäran sagt nej, emedan, om en dylik förhöjning egde rum på ett hemman, så borde förhöjningen utsträckas jemväl till alla de öfriga. Pröfningskomitén åter har vid dylika tillfällen upphäft taxeringskomiténs beslut, emedan den sökande, hvilken hade för afsigt att upptaga ett större lån på sin egendom, skaffat sig förespråkare som genomdrefvo hans önskan. Af alla dessa skäl finner jag att Utskottet icke gått för långt; jag skulle tvärt om till och med velat gå ännu längre och således lägga egendomens egentliga värde till uteslutande grund för taxeringen. Jag yrkar således bifall till Utskottets förslag. Hvad skogsbeskattningen beträffar, så tror jag att Utskottets förslag träffat målet betydligt bättre än Kongl. Maj:ts förslag. hvarföre jag till alla delar äfven i detta afseende instämmer med Utskottet.

Herr P. Persson i Isie: Jag begärde ordet med anledning af landshöfdingens i Elfsborgs län yttrande; men som den föregående talaren, Herr Lyttkens, framhållit det hufvudsakliga af hvad jag i denna del velat säga, så har jag endast några få ord att tillägga. Hvad som är visst, det är att i flere taxeringsdistrikt känna de fleste af taxeringskomiténs ledamöter mycket väl till det värde, jordegendomarne inom distriktet hafva, lika väl som de känna till värdet å sin egen jord. Nu händer det emellertid ganska ofta att en alltför nitisk kronofogde håller på den åsigten, att den sista köpeskillingen skall läggas till grund för taxeringen och, om han icke får sin vilja fram i taxeringskomitén, anmäler han sin reservation emot beslutet, hvilket pröfningskomitén städse ändrar efter reservantens påstående, och om klagomål anföras i Kammarrätten, blifver det i de flesta fall vid pröfningskomiténs beslut. Då man nu vet att ett hemman ofta nog kan betalas med en köpeskillning, som vida öfverstiger dess verkliga värde, så frågas, hvilken princip som skall följas. Skall man rätta sig efter den sista köpeafhandlingen eller efter hemmanets verk-

liga värde? Om någon köper en egendom, hvilken han har ett särskildt intresse att ega, som gör att han kan nödgas betala ett öfverdrifvet högt pris för detsamma, d. v. s. ett mycket högre pris än hvilken annan som helst skulle vilja betala, så frågas om detta skall utgöra norm för taxeringskomiten, eller om det verkliga priset skall göra sig gällande? I förra fallet blir följderna, att taxeringsvärdet på andra fastigheter i orten höjes, ty i annat fall blifva kommunalutskylderna — som flere gånger öfverstiga bevillingen — orättvist fördelade. Mig synes att föreskriften angående hvad som skall tjena till ledning för taxeringskomitéerna, det må nu vara köpeafhandlingar, arrende- eller hyresafgifter, värderingar för belåning, afkastning, egendoms storlek etc, bör lika mycket utgöra ledning för taxeringarna; alltså anser jag den form Utskottet gifvit 3 § 1 mom. vara den riktigaste. I alla fall har Utskottet i sitt förslag till instruktionen för taxeringsmyndigheterna å sidan 96 föreskrifvit följande: "Då fast egendom, som under sistförflutna tre år blifvit såld eller undergått öfvan omförmälda värdering, uppskattas högre eller lägre än den senast betingade köpeskillingen eller den godkända värderingssumman, så och då förändring göres i det senast fastställda taxeringsvärdet, böra de särskilda skäl, hvilka dertill föranledt, i taxeringshandlingarne eller nämndens protokoll antecknas." Jag för min del godkänner den omredigering af det Kongl. förslaget Utskottet företagit samt yrkar bifall till detsamma.

*Angående
allmänna
bevillingen.
(Forts.)*

Herr J. Johansson i Bergsäng: Då jag inom skatteregeringskomitén omfattat det förslag, som nu blifvit af Kongl. Maj:t framlagdt för Riksdagen, och då jag icke reserverat mig mot Utskottets afvikande förslag, så må det tillåtas mig att så godt jag kan söka påpeka hvilken stor vikt, som ligger på det nu föredragna momentet. Men jag skall dervid tillika be att få flytta tyngdpunkten till senare delen af momentet, den del nemligen som handlar om växande skog. Frågan gäller då ytterst, om vi skola taxera den såsom fast egendom, hvilket Utskottet föreslagit, eller om vi skola tillämpa den grundsats, som den förste talaren, Herr Farup, ville framhålla, nemligen att växande skog endast är att betrakta såsom "samlad gröda", hvilken endast bör beskattas i det ögonblick, när egaren tillgodogör sig detsamma. Skulle vi i öfverensstämmelse med denna senare åsigt hänföra den växande skogen till lös egendom, så följer alldeles säkert att den redaktion, som Utskottet föreslagit i fråga om momentets förra del, är riktig; ty då måste köpeskillingen intaga en mer underordnad roll än eljest skulle blifva förhållandet vid uppskattning af en egendoms verkliga värde. I de flesta fall lär dock vid bestämmandet af ett hemmans värde den växande skogen spela en så pass stor roll, att man svårligen kan fränse betydelsen af den köpeskillning, som för hemmanet, skogen inberäknad, kan betingas; och skulle man derföre, såsom här är föreslaget, vilja föreskrifva, att den växande skogen *skall* ingå i fastighetsvärdet, så synes det mig som deraf jemväl borde följä, att köpeskillingen i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag bör intaga en mer framstående plats såsom värdebestämmande faktor.

Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)

Frågan gäller således om den växande skogen skall betraktas såsom fast eller såsom lös egendom. Om man bestämmer sig för att betrakta den såsom lös egendom, hvilket Kongl. Maj:t föreslagit, skall jag dock be att få fästa uppmärksamheten derpå, att § 8 mom. 2 b) talar om bevillning för inkomst af skogsrörelse, under det att Utskottet i samma moment punkten a) hemställt att frågan om bevillning för inkomst och förmån af jordbruksrörelse skall hvilas, till dess andra viktiga frågor blifvit afgjorda. Det vill synas mig som i konsekvens härmed äfven frågan om bevillning för inkomst af skogsrörelse borde förklaras hvilande till samma tidpunkt, och därför skulle jag icke hafva något emot, om Kammaren ville besluta sig för att, på sätt Herr Farup yrkat, återremittera betänkanDET i denna del. Det synes mig nemligen alldeles klart, att båda dessa inkomsttitlar böra i detta fall behandlas lika.

Om jag endast skulle betrakta förra delen af 3:dje paragrafens 1:sta moment, så har man visserligen redan yttrat åtskilligt om den framstående roll, som köpeskillingen i så fall borde intaga vid fastighetsvärdets bestämmande. Jag har redan påpekat, att, om man anser att den växande skogen bör ingå i fastighetsvärdet, köpeskillingen otvifvelaktigt intager en framstående plats vid bestämmandet af detta värde. Jag vill emellertid erinra här i Kammaren, liksom jag gjort det i Utskottet, att man nästan uteslutande talar om, huru man skall gå till väga, när det är fråga om att taxera *jordbruksfastighet*, men deremot *icke* framhåller taxeringsättet, när det gäller fastighet i stad eller annan fastighet i allmänhet. Der förekomma allt åtskilliga fall, då köpeskillingen måste spela en större roll än i fråga om jordbruksfastighet. Men Utskottets förslag kan äfven vara tillämpligt på stadsfastighet. Ty jag vill fästa uppmärksamhet derpå, att äfven för annan fastighet kan i fullt mått gälla den taxeringsgrund, som i förslaget satts i första rummet, nemligen egendomens storlek, beskaffenhet och afkastning. Ett hus med fördelaktigt läge och dermed förenade höga hyror kan ju t. ex. betinga en högre köpeskillning än ett annat lika stort och lika godt, men mindre fördelaktigt beläget hus.

Hvad taxeringen af jordbruksfastighet särskildt beträffar, så är jag, såsom tillhörande ett län, inom hvilket Rikets Ekonomiska karteverk fullbordat sina undersökningar, i tillfälle att lemna en upplysning som bör vara af intresse. Vid den taxering af jordbruksfastighet som år 1879 egde rum inom Örebro län, lades sällan köpeskillingen utan i allmänhet Ekonomiska karteverkets uppgifter angående hemmanens storlek och beskaffenhet i fråga om de olika egoslagen till grund för värderingen. Då inträffade att man inom pröfningskomitén, hvarest kronoombudet i allmänhet påyrkade förhöjning af taxeringsvärdena, tog såsom taxeringsgrund vissa värden per tunnland icke blott för odlad jord utan äfven för skogsmark, och dessa värden bestämdes olika för olika delar af länet. Sedan detta skett, återstod endast en enkel räkneåtgärd för att med ledning af karteverkets uppgifter få utrönt, om jordbruksfastigheterna inom den ena eller andra kommunen fått ett tillräckligt högt eller ett för lågt taxeringsvärde. Detta tillvägagående hade också till följd att inom ett 20-tal kommuner

*Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

blefvo de af vederbörande taxeringskomitéer hemmanen åsatta värden icke obetydligt höjda, nemligen med från 10 ända till 50 procent. Och detta hade den sluteffekt, att taxeringsvärdet för hela länets jordbruksfastighet ökades från 88 millioner till 106 millioner eller i det hela med omkring 20 procent, och förnämsta orsaken härtill var naturligtvis den att man hade lagt Ekonomiska karteverkets berörda uppgifter till grund för taxeringen och ingenting annat. Jag vill dermed hafva sagt, att i de län, der man är i tillfälle att kunna erhålla noggranna uppgifter om egendomarnes areal af olika egoslag, är det icke behöfligt att fästa så stort afseende vid köpeskillingen, som man här på åtskilliga håll velat göra. Då jag emellertid, enligt hvad jag i början af mitt anförande yttrade, är något tveksam, hvilketdera förslaget i afseende å paragrafens senare del har företräde framför det andra, skall jag icke framställa något yrkande. Jag tror dock, att det vore en vinst, om Kammaren ville återremittera så väl § 3 som § 8 mom. 2 b, då måhända under tiden åsigtterna om företrädet af att taxera skogen såsom fast eller såsom lös egendom kunde hinna att mogna.

Herr Ola Andersson i Burlöf: Såsom förut under diskussionen påpekats, afviker Utskottets förslag i nu föredragna moment af 3 § i två afseenden från Kongl. Maj:ts proposition, först deri att Utskottet nedflyttat köpeskillingen bland de faktorer, som skola tjena till ledning vid bestämmande af taxeringsvärdena och för det andra deri, att man gjort en ändring i afseende å skogsvärdets inverkan vid bestämmande af taxeringsvärdena å jordegendom. Jag tror således, att en del af Kammarens ledamöter kan vara benägen för Utskottets förslag i ena delen, men icke i den andra, och att en annan del vill godkänna Kongl. Maj:ts förslag i ena delen, men icke i den andra, och att det vid sådant förhållande är skäl att dela detta moment i två propositioner. Jag tillåter mig således yrka, att proposition framställles först å den del af Utskottets förslag i detta moment, som åsyftar köpeskillingens nedflyttande, och sedan å den del, som afhandlar frågan om skogens inverkan å egendomens taxeringsvärde.

Beträffande den förra delen kan jag icke förstå, att man lägger så mycken vikt vid *i hvilken ordning* de faktorer uppräknas, hvilka skola tjena taxeringsmännen till ledning. Något skall väl komma först och något sist, och som ledamot i taxeringsmyndigheter har jag alltid ansett mig pligtig att taga främsta hänsyn till den faktor, som kan gifva den bästa ledningen vid taxeringsvärdets bestämmande i hvarje särskildt fall. Jag skulle mycket beklaga, om till följd af den vikt man fäster vid ordningen härvidlag den uppfattningen skall göra sig gällande, att det som står först alltid i främsta rummet skulle följas. För min del, och med den uppfattning jag härom uttalat, skall det vara mig likgiltigt, hvilketdera förslaget i denna del, Utskottets eller Kongl. Maj:ts, af Kammaren antages.

Beträffande den senare delen eller skogsvärdet och dess inverkan på egendomens taxeringsvärde, så har ju, som vi veta, mycket klagats öfver taxeringen af jordbruksfastigheter. Jag tror, att denna klagan

Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)

i de allra flesta fall varit oberättigad, och särskildt efter 1879 tror jag att taxeringsvärdena varit tillräckligt höga, ja, i många fall högre än verkliga värdet, hvarom ju bland annat annonser i tidningarne vittna, hvaruti egendomar utbjudas till salu under taxeringsvärdet. För min del får jag säga, att jag önskar, det man går så till väga, att man så vidt möjligt träffar det verkliga värdet, på det man må slippa från mer eller mindre berättigadt klander deröfver, att fastighetsegarne vilja undandraga sig beskattning. Det spelar ju också en jemförelsevis obetydlig roll, så vidt taxeringen blifver inbördes jemlik.

Hvad särskildt skogsegendomar beträffar, så tror jag att om någonsin klander öfver fastighetstaxeringen varit berättigadt, det varit här, likasom jag dock å andra sidan icke synnerligen förundrar mig öfver att taxeringen varit låg; ty om en hemmansegare med stor skog tager föga inkomst deraf, är det gifvet, att taxeringsmännen icke äro synnerligen hägade att högt taxera skogen. Det har emellertid varit dessa förhållanden, som gifvit skattekomitén anledning att med fullständig enhällighet framställa det förslag, som sedermera af Kongl. Maj:t upptagits och som går ut på, att endast skog, som användes till husbehof, skulle tagas i betraktande vid egendomstaxeringen, men att hvad derutöfver afverkades skulle beskattas såsom inkomst. På detta sätt skulle staten och kommunerna beredas möjlighet att få en inkomst, som med rätta bör tillfalla dem af dessa egendomar och deras afkastning. Det nämndes af talaren på göteborgsbanken, att skogsvärdet fluktuerar, och att man borde ställa så till att inteckningarne i jordegendom finge ett säkert värde, så att ej inteckningshafvare behöfde riskera förluster. Just dessa båda af honom anförda skäl synas mig ytterligare tala för, att man icke bör lägga *hela skogens värde* till grund för egendomens taxeringsvärde, emedan man icke kan lita på inteckningarnes värde, och därför att de måste fluktuera ännu mera i pris, om man till egendomen lägger hela skogens värde, än om man blott lägger en del, som är erforderlig för egendomens behof. Jag tror således, att de af Utskottet och andra anförda skälen till förändring härutinnan icke äro fullt säkra. Utskottet säger t. ex. bland annat: "Först och främst skulle det för taxeringsmyndigheterna blifva en lika mödosam som vanskelig uppgift att ej blott bestämma hvad som skulle anses utgöra hvarje egendoms husbehof, utan äfven beräkna, hur stor del af befintlig skog som dertill borde anslås. Redan det obestämda i begreppet husbehof skulle vålla, att taxeringsmyndigheterna dervidlag nödgades gå ganska godtyckligt till väga. Derjemte komme det säkerligen att blifva förenadt med stor svårighet att vid taxeringen erhålla kännedom, om och i hvad mån å en egendom ringare afverkning utöfver husbehofvet eller försäljning af skog i mindre skala under året egt rum." Jag skall bedja att få fråga, om det icke måste vara bra mycket lättare att få reda på denna försäljning af skog från ett hemman och det lilla värdet af skog, som kan åtgå för hemmanets behof, än att taga reda på värdet af hela skogen. Jag tror att det senare skall blifva mycket svårare, så att det skälet, enligt mitt förmenande, icke håller stånd. "Vidare", heter det, "blefve af det föreslagna beskattningssättet följden den, att en jordegare, som

genom att inskränka sitt virkesbehof, t. ex. genom anbringande af bränslebesparande eldstäder eller användande af annat brännmaterial än ved, genom sorgfälligt tillvaratagande af virkesaffall eller minskadt bruk af gärdesgårdar, o. s. v., beredde sig tillfälle att afsätta någon del af den skog, som eljest skulle åtgått till husbehofvet, komme att beskattas hårdare än den, som ej iakttog dylik sparsamhet"; hvarjemte den jordegare, som försålde en del af sitt husbehof, blefve "beskattad i dubbelt afseende". Detta är naturligtvis ett jemförelsevis obetydligt skäl, hvilket jag förmodar Utskottet sjelf medgifver. Men jag skall bedja att få påpeka en annan dubbel beskattning, som måste blifva af mycket svårare beskaffenhet för dessa skogsegendomar med antagande af Utskottets förslag och i händelse de på dagordningen stående stora frågorna skulle komma att lösas och således en ökad bevillning af en procent för jordbruksfastighet skulle komma att af Riksdagen antagas. Jag vill då antaga, att en egendom består till $\frac{3}{4}$ à $\frac{4}{5}$ af skog och att endast den återstående delen utgöres af egentlig jordbruksfastighet. Vi lägga då hela skogens värde till grund för hela egendomens taxeringsvärde, och då får jordegaren enligt Kongl. Maj:ts förslag, om de stora frågorna blifva lösta, erlägga *en procent i bevillning af hela egendomens taxeringsvärde* såsom skatt för jordbruksrörelse. Om nu icke mer än $\frac{1}{5}$ af egendomen utgöres af jordbruksegendomen, så vill dock egaren erlägga denna procent af hela taxeringsvärdet i bevillning för sin jordbruksrörelse. Jag frågar, om icke detta är en dubbel beskattning, som är vida betänkligare än den af Utskottet anförda.

Huru jag således ser saken, tror jag att Kongl. Maj:ts förslag i denna senare del är att föredraga framför Utskottets.

I förra delen åter är det, såsom jag redan nämnt, för mig af ingen betydelse, hvilket beslut Riksdagen fattar, emedan jag för min del icke kan godkänna den uppfattningen, att det är *ordningen* mellan de uppräknade momenten som skall vara af någon vikt, utan just sjelfva *användningen* af dem, som företrädesvis anses vara lämpliga. Jag vill således icke göra något yrkande i denna del. Beträffande senare delen anhåller jag om bifall till Kongl. Maj:ts förslag, men vill tillika säga, att jag ingenting har emot, om frågan återremitteras, emedan den står i ganska nära sammanhang med det beslut, som Riksdagen kommer att fatta om särskild bevillning för jordbruksrörelse. Jag har således ingenting emot en återremiss, men derest beslut nu skulle komma att fattas, anhåller jag i senare delen om bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Herrar *Trybom* och *Magnus Jonsson* förenade sig med Herr *Ola Andersson*.

Herr *Rydin*: Den fråga, som nu är föremål för debatt, visar svagheten i nu gällande bevillningsförordning likasom i det förslag till sådan förordning som blifvit till Riksdagen öfverlemnadt. Denna svaghet består deri, att det ej finnes någon princip följd, vare sig i den ena eller det andra. För visst slags inkomst utgår nemligen beskattningen i form af för-

*Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.

mögenhetsskatt, vid annan inkomst går man till sjelfva inkomstkällan, såsom i fråga om embetsmännens löner, och slutligen vid inkomst af näring eller yrke är det den behållna inkomsten, som beskattas med rättighet till afdrag för skuld. Detta är en af de anledningar, som gör det svårt att åstadkomma någon förbättring i våra bevillningsförhållanden, så vida man ej vill företaga en radikal omstöpning af hela bevillningsförordningen på det sätt, att man blott antager en enda inkomstskatt och upptager värdet af hvarje inkomst till dess verkliga belopp, med rättighet i detta fall för hvar och en att göra afdrag för sin skuld. Vill man icke taga den behållna inkomsten till grund för beskattningen, så kan man följa det engelska systemet och gå till de olika skatteköllorna, hvarigenom man komme att beskatta inkomst af fastighet för sig, af näring för sig, af lön för sig o. s. v., oberoende om det är en behållen inkomst eller icke. Hvad som dock utgör det väsentligaste felet i vår nu gällande bevillningsförordning är fastighetsbevillningen och dess förhållande till inkomstbevillningen. Fastighetsbevillningen såsom sådan blir i vissa fall ganska orättvis, till följd deraf att man för den intecknade fastigheten får betala lika mycket som för den inteckningsfria. Vidare är det en orättvisa, att ingen hänsyn tages till den inkomst, man har af sjelfva fastigheten, hvarigenom sker, att rike och förmögne arrendatorer äro fria från bevillning, under det i ganska små omständigheter varande hemmansegare, som hafva sina hemman intecknade, ofta få betala en dryg bevillning. Frågan är då, huru man under sådana förhållanden skall bete sig. Skattekomitén har framställt det förslaget, att vi skola antaga att hvarje egendom gifver en viss inkomst af 5 procent och att hvad deröfver är sedermera skall beskattas såsom särskild inkomst.

I öfverensstämmelse med denna princip är det ju en klar sak att man icke får särskilja skogsrörelsen från inkomst af jorden, utau sedan fastigheten blifvit påförd sin bevillning, ser man efter hvad fastighetsegaren erhåller utöfver de fem procenten, det må nu vara af jord- eller skogsrörelse eller af hvilken som helst rörelse han bedriver. Till följd häraf finna herrarne att denna fråga om skogens beskattning i afseende på skogsrörelsen hänger så nära tillsammans med den princip, man vill följa i afseende på särskild beskattning af den inkomst, som kan finnas utöfver den inkomst, hvilken är equivalent med fastighetsbevillning, att det är nödvändigt att dessa båda frågor behandlas i ett sammanhang.

Den näst föregående talaren fäste uppmärksamheten på det obilliga i detta förslag, att särskildt beskatta skogsrörelse. Kongl. Maj:ts förslag innehåller nemligen det stadgandet, att bevillning ovilkorligen skall erläggas med en procent af inkomstbeloppet. En egare af ett skogshemman med mycken skog skulle således förutom en procent af inkomstbeloppet skatta särskildt för inkomst af skogsrörelsen. Detta anser äfven jag vara orättvist. Jag tror därför, att denna fråga bör afgöras i samband med frågan om bevillning af jordbruk.

Hvad nu beträffar sjelfva frågan om hvad roll köpeskillingen skall spela vid en egendoms värdering, så får jag för min del säga att jag anser det vara fullkomligt riktigt hvad som här yttrats af flere talare,

*Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

nemligen att många egendomar köpas icke på grund af fastighetsvärdet utan på grund af åtskilliga andra orsaker. En person köper till exempel en egendom för att få fria husrum, en annan för att få fritt bränsle, en tredje kanske för att engagera sina arbetskrafter i jordbruket o. s. v., och då en egendom köpes i dylik afsigt, betalas den kanske mera, än hvad den egentligen är värd såsom jordbruksfastighet i egentlig mening. Derföre måste det naturligtvis vara obilligt att åtminstone i fråga om smärre egendomar lägga köpeskillingen till grund för taxeringen. Men hvad skall då läggas till grund för taxeringen? Man svarar: det verkliga värdet. Men det verkliga värdet kommer aldrig fram. Det är ingen som vet hvad egendomens verkliga värde är. Man kan icke bedöma det verkliga värdet och det beror derpå att man icke har de faktorer som erfordras för att skaffa sig ett bestämdt omdöme, icke de uppgifter som erfordras för att kunna finna huruledes det förhåller sig med det verkliga värdet. Om herrarne kasta en blick till exempel på de tabeller, i afseende på jordens beskattning, som blifvit uppgjorda af skatteregleringskomitén och åtfölja dess betänkande, skola herrarne till sin förvåning finna att, oaktadt grundskatterna tynga skattehemmanen, ett mantal skatte i allmänhet är mer värdt än ett mantal frälse. Hvaraf kan det nu komma sig? Jo, det beror dels derpå att frälsejorden är belastad med frälseränta, hvilket dock icke är fallet med de flesta frälsehemman, och dels derpå att dessa frälsehemman i allmänhet egas af säteriegare, hvilka hafva särskilda förmåner för sina säterier.

När man skall verkställa taxering af en egendom, möta så många svårigheter, att det icke är möjligt att komma till ett riktigt resultat. Och hvarpå beror detta? Jo, derpå att berednings-, taxerings- och pröfningskomitéerna — utan att jag dermed vill säga något klandervärdt om dem — äro anordnade på ett sådant sätt, att det är för dem omöjligt att komma till annat än något jemförelsevis på en slump riktigt resultat. För att åstadkomma en fullkomligt riktig taxering borde den första undersökningen och den första beredningen af ärendet företagas af en ansvarig person, som hade till åliggande att uppgöra förslag, hvilket derefter skulle kontrolleras af de öfriga taxeringsmyndigheterna. På så sätt finge dessa någon vägledning i afseende på taxeringen. Nu beror denna helt och hållet på hur pass intresserad och skicklig bevillningsberedningens ordförande är. På sina ställen har man också tillgång på sådana personer inom bevillningsberedningen, och de uppskatta och taxera jorden ganska riktigt, under det att bevillningsberedningen i trakten der bredvid kan komma till ganska märkvärdiga resultat. Jag har till exempel hört omtalas att en egendom i den ena af två bredvid hvarandra liggande socknar blifvit uppskattad dubbelt så högt som en lika mycket värd egendom i den andra socknen. Det beror derpå att man icke tager med i beräkningen de särskilda omständigheter, som inverka på värdet. Vill man således i detta hänseende göra förändring till ett bättre, är det nödvändigt att uppgöra förslag om sättet att åstadkomma en ordentlig beredning af frågan, innan den skall prövas och granskas af de särskilda komitéerna.

Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)

Jag får säga att jag för min del anser det temligen likgiltigt, om Kongl. Maj:ts eller Utskottets förslag till lydelse af 3 § blir antaget. I Kongl. Maj:ts förslag säges att köpeskillingen jemte åtskilliga andra förhållanden skall tagas i beräkning vid taxeringen. Men i instruktionen för taxeringsmännen står, att det åligger dem att säga ifrån och gifva skäl för sig, om de sätta värdet under köpeskillingen, och detta ligger äfven i de ord Kongl. Maj:t föreslagit. Jag anser därför också, att hvilketdera förslaget som helst kan antagas och göras gällande. Hvarför jag emellertid hyser någon tvekan vid att rösta för antagandet af Utskottets förslag — ehuru dock denna tvekan icke är särdeles stor — är derföre, att man ännu är så van vid det nuvarande stadgandet, att jag är rädd för, att om man ser någon ändring i detsamma i detta hänseende, man möjligen anser sig icke behöfva fästa behörigt afseende alls vid köpeskillingen, utan tillägger den en underordnad betydelse.

Hvad åter sjelfva redaktionen af punkten beträffar, tror jag, att Utskottet här träffat en, som är fullgod med Kongl. Maj:ts förslag, hvarföre det i detta afseende kan vara likgiltigt hvilketdera förslaget, som blifver af Kammaren antaget. Jag vill således icke göra något yrkande i annat afseende än att denna § måtte af Kammaren förklaras hvilande och företagas till afgörande i sammanhang med Utskottets utlåtande öfver beskattning af jordbruksrörelse.

Herr Gustaf Jonsson: Det är onekligen af en ganska stor vigt att få sådana föreskrifter i bevillningsförordningen, att desamma kunna blifva en ledning för bevillningsberedningarna och taxeringskomitéerna, ty hittills har man varit i stor ovisshet om, huru flera af förordningens stadganden rätteligen skola tillämpas. Vid åsättandet af värdet på fast egendom t. ex. hafva alltid stridigheter förekommit mellan kronans ombud och taxeringskomiténs ledamöter, emedan kronans ombud alltid yrkat på att den högsta köpeskillning ett hemman betingat under de senast förflutna 10 åren skulle läggas till grund för bestämmandet af dess taxeringsvärde, då deremot komiténs ledamöter jemfört hemmanets värde med värdet på sådana, som icke sedan lång tid tillbaka gått i köp. Mellan dessa olika åsikter har merendels striden stått, och kunde man i detta hänseende få en tydlig föreskrift, tror jag nog att den vore väl behöflig. Men man kan ju ändå icke göra föreskrifter för att tillämpa i alla speciella fall, utan man får fortfarande hoppas på att bevillningsberedningarna och taxeringskomitéerna göra sin skyldighet och söka att under tidernas lopp vinna mera stadga i sina taxeringsbestämmelser. Jag har en erfarenhet från år 1879, ty jag har varit ledamot i pröfningskomitén för det län, jag tillhör, under flera år. Då man fick det Kongl. cirkuläret att efterfölja, begingos sådana oegentligheter, att i vissa delar af länet fastighetsvärdet icke alls höjdes, men deremot i andra ganska mycket, och när värdet icke höjdes till den sista mångenstädes orimliga köpesumman, reserverade sig kronombudet deremot. Just vid de fastigheter, med hvilka sådant egde rum, fäste sig sedan pröfningskomitén och de blefvo föremål för en särskild undersökning och fast-

stälde de afgifna reservationerna; men egarne till dessa fastigheter, blefvo i följd deraf ålagda att betala skatt efter den högre köpeskillingen, under det att värdet å de andra beräknades efter en äldre och lägre köpeskillning. Dessa oegentligheter hafva dock blifvit af taxeringskomitéerna under de senaste åren något rättade, så att missförhållandet är för närvarande icke så stort som under sista treårsperioden. För min del har jag, ehuru med ledsnad, deltagit i sådana beslut, som dem jag först nämnde, emedan man, då det var brist på de upplysningar, man ansåg erforderliga för att kunna taxera fastigheterna i ett helt län med hänsyn till de i taxeringen begångna oegentligheterna, icke kunde komma till annat resultat. Man känner dessutom icke så noga till förhållandena i andra orter än den, hvarifrån man är, och angående upplysningarna rörande de ställen, som ligga utanför ens egen kunskap, får man taga dem på god tro. Man bör därför söka göra lagen så klar och tydlig som möjligt, utan att man därför kan tänka på att stadga för alla speciella fall, ty det är omöjligt. Jag tror nog, att man kan hoppas att få några förbättringar införda i paragrafen, om man återremitterar densamma till Utskottet, men jag skall dock icke göra något bestämdt yrkande härom, utan öfverlemla åt Kammaren att besluta, huruvida det är skäl till återremiss eller icke.

*Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)*

Herr Olof Jonsson: Såsom herrarne torde finna, har jag icke kunnat godkänna det beslut Utskottet fattat i afseende på sista punkten af första momentet i § 3. Det skulle kanske på visst sätt kunna anses öfverflödigt att yttra sig något vidare om saken, dels emedan, om herrarne läst min reservation, i densamma finnas de skäl framlagda, hvarmed jag sökt försvara min åsigt, och dels därför att Kammaren troligen besluter att återremittera punkten till Utskottet. Men när man här icke synes hafva riktigt uppfattat skiljaktigheterna mellan Utskottets och Kongl. Maj:ts förslag beträffande sjelfva tillämpningen af stadgandet, tror jag, att ett och annat i den vägen kan vara af nöden att här uttala.

Första vilkoret vid hvarje stiftande af lag torde vara, att man skrifer lagen så, att den både kan förstås af folket och är enkel att tillämpa. Dessa egenskaper, tror jag, att man lätt skall finna hos Kongl. Maj:ts förslag, men i flera fall de motsatta egenskaperna hos Utskottets.

Utskottet har såsom skäl för sitt förslag anført ett och annat, som jag upptagit till bemötande i min reservation, och jag vill därför icke nu upptaga Kammarens tid med att upprepa detsamma. Men jag ber dock få fästa uppmärksamheten derpå, att man icke synes hafva fullt klart för sig huru denna paragraf af Kongl. Maj:ts förslag skulle tillämpas, om sjelfva skogsmarken skulle blifva föremål för särskild taxering, d. v. s. ingå med ett visst belopp i fastighetstaxeringen, oaktadt man förut taxerat afkastningen af skogen i form af inkomstskatt, eller om så icke borde ske. Jag finner åtminstone den förstnämnda uppfattningen gällande hos en reservant mot Utskottets förslag, hvilken för öfrigt står på Kongl. Maj:ts sida i detta fall. Det

Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)

förefaller mig emellertid egendomligt, att man kan komma till en dylik åsigt, ty om man endast granskar grunderna för det ena eller andra systemet, skall man få klart för sig att skogsmark icke har något att göra med fastighetstaxeringen, der man redan åsatt bevillning för växande skog.

Jordbruk taxeras i form af fastighet naturligtvis därför att jordbruket gifver brukaren en verklig inkomst och man har då ansett lämpligare att vid beskattning taga den form för beskattningen som rättar sig efter fastighetsvärdet, än att söka för hvarje särskildt fall utröna nettobehållningen på jordbrukets drift. Men i fråga om skog kan jag icke förstå att sjelfva skogsmarken skall taxeras likaväl som afkastningen af skogen. Funnes skäl för en sådan uppfattning, skulle det väl ligga deri, att skogsmarken kan hafva bete för kreaturen, och det torde också vara det enda fall, då bevillning för inkomst af skogsmark kunde sättas i fråga, men denna förmån torde sällan böra hänföras till jordbrukets afkastning såsom inverkan på ladugårdsskötsel. Gifvet är således att, då hvad som växer på skogsmarken blir föremål för bevillning, kan intet vidare af denna mark taxeras, ty då blefve det ovilkorligen en dubbel beskattning. Således återstår endast svårigheten att göra sig reda för värdet af den ståndsog, som åtgår för husbehof, och mängden anser det vara en vanskligh uppgift att beräkna detta. Man fick i detta afseende veta inom Bevillnings-Utskottet att Kongl. Maj:ts förslag vore bättre för Norrland och skogsbygden i allmänhet, medan Utskottets nu föreliggande förslag i denna paragraf deremot vore bättre för öfriga bygder inom Sverige. Detta syntes mig emellertid vara ett högst egendomligt förhållande, och jag förstod icke på hvilka grunder detta uttalande kunde göras. Ty om det för skogsbygden vore fördelaktigt att Kongl. Maj:ts förslag antoges, vore det väl ännu fördelaktigare för de trakter, i hvilka skogen icke är af någon betydighet i afseende å taxering.

Jag kan således icke finna annat än att Kongl. Maj:ts förslag har i flera fall väsentligt företräde framför Utskottets, och om jag icke ansåge att stämningen inom Kammaren vore böjd för en återremiss, skulle jag därför ovilkorligen yrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag i senare delen af detta moment 1. Men då jag tager för gifvet att Kammaren återremitterar §:en och då jag för min del icke har något att deremot invända, skall jag icke för närvarande framställa något yrkande.

Herr Ola Andersson i Burlöf: Jag skall be att få tillägga ett par anmärkningar mot Utskottets förslag, hvilka jag glömde i mitt förra anförande.

Ehuru Utskottet vill att hela skogens värde skall ingå i egendomens taxeringsvärde, har dock Utskottet ansett sig böra föreslå att, derest å egendomen afverkas *mer* skog än som kan vara förenligt med bibehållande af egendomens värde, denna afverkning och deraf följande inkomst skall särskildt beskattas. Detta stadgande förekommer visserligen först i åttonde paragrafen, men står dock i sammanhang med den nu föredragna och förutsätter att taxeringsmyndigheterna icke

hafva uppfyllt sitt åliggande med att åsätta egendomen taxeringsvärde, utan derutöfver i alla fall skola söka reda på försäljningen af skogen.

I § 3 heter det: "skolande dervid värdet af torfmosse och växande skog, som innehafves af annan än jordegaren, ej tagas i beräkning, enär inkomst deraf beskattas enligt § 8 mom. 2 b)". Om sålunda en egare till en skogsmark säljer skogen — icke marken — till sin granne eller till någon annan person, då ingår icke skogens värde i taxeringen af egendomen, äfven om skogen står i fred och växer. Det förefaller mig och torde äfven förefalla många andra något egendomligt, att två bredvid hvarandra liggande egendomar skulle på detta sätt kunna underkastas en olika beskattning.

Det skulle också mycket lätt kunna hända att, om folk ville gå till väga på så sätt, tvenne grannar inginge en sådan öfverenskomelse, att den ena sålde skogen — icke marken — till den andre och tvärt om. Då skulle icke för någon af dessa egendomsegare skogens värde tagas i beräkning vid bestämmandet af egendomarnes taxeringsvärde. När de sedan efter kauske en lång följd af år blifva sinnade att afverka skogen, *göra de om denna transaktion*; de hafva då varit fria för beskattning, enär skogen ej ingått i taxeringsvärdet, men ej heller afverkats och lemnat beskattningsbar inkomst. Nu, när man vill börja afverka, byter man om papperen och skogen ingår i egendomens taxeringsvärde. En sådan transaktion skulle mycket lätt låta sig göra.

Hur jag sålunda än ser saken, är Utskottets förslag lika olämpligt. Jag tror därför att, om frågan nu skall lösas, Kongl. Maj:ts förslag är att föredraga framför Utskottets, och jag fortsätter därför mitt förra yrkande.

Herr E. G. Boström: Hvad beträffar den af Utskottet gjorda förändringen i första momentets förra del, hvarigenom köpeskillings betydelse vid egendomsuppskattningen minskas, kan jag i likhet med Herr Ola Andersson icke tillerkänna den så stor vikt. Den har desto mindre vikt, som instruktionen föreskrifver att de olika taxeringsmyndigheterna skola i hvarje fall följa den eller de grunder, som bäst anses leda till en riktig uppskattning af egendomens verkliga värde. Hittills har det varit praxis att man i första rummet lagt köpeskillingen till grund för taxeringen. När man någon gång frångått köpeskillingen och på andra grunder bestämt taxeringen, har nästan alltid i händelse af besvär den blifvit af de öfverordnade beskattningsmyndigheterna ändrad till öfverensstämmelse med köpeskillingen. I instruktionen har gjorts det tillägg, att man, när man frångår köpeskillingen, skall till protokollet upptaga anledningen dertill, på det att dessa myndigheter må vid besvär hafva någon ledning vid bestämmande af sitt domslut.

Det yttrades af Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet, att det under ärendets beredning varit ifrågasatt, att hvarje jordegare skulle åläggas lemna uppgift på sin egendoms areal och utsåde, men att man måst frångå detta förslag, sedan det blifvit upplyst

*Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts)*

*Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)*

att många, i synnerhet smärre jordegare, icke hade reda på sin egendoms areal eller utsäde. Detta kan nog vara möjligt, men jag tror dock att så långt ifrån alltid är förhållandet. Hvad som deremot är säkert är, att flertalet af de jordegare, som sitta i beskattningskomitéerna, har så väl reda på hvarandras egendomar, både i afseende på areal och beskaffenhet, att de kunna uppgifva rätt objektiva grunder för sitt bestämmande af värdet. Ty det vågar jag påstå, att egendomens läge, areal och beskaffenhet är en mycket mer objektiv grund för egendomens uppskattning än köpeskillingen, som ofta bestämmas af den subjektiva uppfattningen hos köparen. En person kan till exempel köpa en egendom, därför att han finner den vacker, därför att den för honom har ett lämpligt läge, därför att den har en sandtäkt och på grund af en hel del dylika omständigheter, som icke finnas omnämnda i instruktionen. Med ett ord, jag tror att den förändring, Utskottet tillåtit sig göra i den förra afdelningen af första momentet, är fullt befogad.

I fråga om Utskottets förslag i den senare afdelningen af momentet eller den som rör skogens uppskattning, hafva omdömena deremot varit mer delade, och flere hafva i denna del velat gifva Kongl. Maj:ts förslag företräde. Så vida jag är riktigt underrättad, lär det förslag, som nu föreligger i form af den Kongl. propositionen, hafva betingats af dels det förhållande, att i Norrland all skogsrörelse blifvit beskattad vid sågverksegarens sågverk, så att i de orter, hvarifrån virket för rörelsens bedrivande hemtats, ingen bevillning blifvit erlagd, hvilken påtagliga orättvisa man velat afhjelpa.

Men sådana fall förekomma ej i södra och mellersta delarne af landet. Deremot förekommer der, att egendomar inköpas i afsigt att raka bort skogen, hvarefter de åter säljas till lågt pris. Men då inkomst af skogsrörelse hittills ej särskildt beskattats, har man för sådan rörelse undgått bevillning. Jag erkänner gerna, att ändring i detta förhållande kräfvades, men då dessa fall utgöra undantagsfall, synes mig ej skäl att, såsom skett i Kongl. Maj:ts förslag, efter undantagen konstruera stadgandet. Ett tillräckligt korrektiv deremot torde finnas i det stadgande i § 8 mom. 2 b, som Utskottet föreslagit.

Man har ansett det för en simpel sak att bestämma hvad som utgör en egendoms husbehof af skog. För min del vågar jag vidhålla hvad som står i utlåtandet eller att detta är en ytterst mödosam och vansklig uppgift. Om man nu skulle konstruera sig till att till en egendom af en viss storlek erfordras en viss kvantitet skog, huru skall man då förfara, när, såsom ofta är händelsen, det icke är fråga om rent jordbruk, utan dermed är förenadt bergsbruk eller någon binäring till jordbruk? Jag vill visst icke påstå, att den kvantitet träkol, som bruksegaren använder för sin rörelse, är husbehof, churu jag vet, att den emellanåt blifvit så betraktad till och med i ett Kongl. utslag, men han måste hafva en massa folk i sin tjänst, hvarför han uppfört en mängd arbetarebostäder. Han har då naturligen behof af en betydligt större kvantitet så väl byggnadsvirke som bränsle. Huru skall nu det betraktas? Såsom husbehof eller ej? Och i senare fallet huru skall jag kunna åtskilja det, som får betraktas som husbehof och det

som ej får så anses? Jag kan åtminstone icke leta ut huru man härvid skall förfara, för att finna en billig och rättvis beskattning. Dessutom finnes ännu en olägenhet, som består deri, att, om en jordegare inskränkte sitt husbehof för att kunna försälja en del af detsamma, blefve han beskattad i dubbelt afseende.

Herr Ola Andersson har erinrat att, genom antagande af Utskottets förslag om skogs taxering, den blefve beskattad dubbelt för den händelse, att Kongl. Maj:ts förslag om jordbruksrörelsers beskattning med 1 procent vunne Riksdagens godkännande. Hvad denna sak beträffar, så föreställer jag mig att denna beskattning icke bör komma till stånd, ty egendomarne äro redan till den grad uppskattade, att de knappt gifva 5 och ännu mindre 6 procents ränta på köpeskillingen, och följden blir naturligtvis den, att egendomarnes värde komme att nedsättas. Men ponera också att denna nya bevillning kommer att utgå, hvarför är den föreslagen att utgå? Jo, därför att jordbrukaren skall betala någon bevillning dels för sitt personliga arbete, dels för det kapital, som ligger i hans inventarier, och för hvilka hittills ingen beskattning blifvit erlagd.

Men då frågar jag: är man icke, om man vill tillgodogöra sig skogens afkastning, tvungen att använda inventarier och personligt arbete? Jo, visserligen, och därför tror jag att saken icke är så betydande, som man vill göra den till.

Herr Olof Jonsson, som strax före mig hade ordet, yttrade, att skogsmarken icke skulle komma att beskattas, om man antog Kongl. Maj:ts förslag. Jag vågar dock påstå, att skogsmark äfven enligt detta förslag skall beräknas i fastighetsvärdet. Enligt Kongl. Maj:ts förslag betraktas skogen såsom lösegendom och inberäknas därför icke vid uppskattning af fastigheten, men skogsmarken kan ej betraktas såsom lösegendom. Är denna uppfattning riktig — och jag vågar påstå det — så är det gifvet, att också enligt bestämmelserna i Kongl. Maj:ts förslag en dubbelbeskattning kan komma att ega rum, om jordbruksrörelsen särskildt beskattas med 1 procent af fastighetsvärdet.

Herr Ola Andersson gjorde, då han sista gången yttrade sig, en erinran mot Utskottets förslag. Han sade, att två jordegare kunde ingå ett pactum — ett pactum turpe skulle jag vilja säga — i det att de sålde skog ömsesidigt för att undgå beskattning, och när de började afverka skog, läto de köpet gå tillbaka. Enligt Utskottets förslag skola de, när de till hvarandra sålt sin skog, betala inkomstbevillning för hvad de taga derifrån. Har köpet gått åter, så skola de erlægga fastighetsbevillning samt dertill, om de afverka så mycken skog, att egendomen derigenom minskas i värde, inkomstbevillning. Jag tror, att den gjorda anmärkningen icke har synnerligt stor betydelse.

På många håll har yrkats återremiss, och för ett sådant yrkande kan ju vara skäl. Men enligt min uppfattning finnes det icke någon svårighet vid att behandla förslaget nu genast. Jag tror att den utredning, som frågan fått, är så pass uttömmande, att man temligen lätt kan fälla sitt omdöme.

Jag tillstyrker, Herr Talman, bifall till Utskottets förslag.

Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)

Herr J. Andersson i Jönvik: På grund af hvad som blifvit anfördt under den långa diskussion, som rörande denna punkt förefallit, yrkar jag återremiss. Frågan är nemligen af en så stor betydelse, att Utskottet bör ännu en gång taga den under öfvervägande. Till en början var jag öfverens med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, men jag anser numera att saken bör ytterligare behandlas, och jag anhåller derföre om punktens återremitterande till Utskottet.

Herr Markstedt: Herr Chefen för Finansdepartementet har i början af denna diskussion tillkännagifvit huru denna fråga egentligen uppkommit. Det är nemligen fallet i Norrland att de, som sålt skog, hafva derför blifvit taxerade, men när de deröfver anført klagomål hos Kammarrätten hafva de blifvit från denna taxering befriade på den grund, att skog anses såsom afkomst af jord och kunde således enligt nu gällande bevillningsförordning icke påföras taxering. Beträffande sjelfva frågan skall jag icke inlåta mig på hvad som derom redan är sagdt.

Hvad åter beträffar tillämpningen af förslaget, vare sig man tager Kongl. Maj:ts eller Utskottets, så blir denna svår, alltför svår till och med. Här är i hufvudsak förslaget att inkomst af skogsafverkning skulle påföras innehafvaren af den afverkade skogen. Men hvem är då innehafvaren? Den som köper denna skog eller skogstrakt naturligtvis. I de flesta fall är det bruks- och sågverksegare, som köpa skogen, men låta honom stå såsom råmateriel för deras industriella anläggningars räkning till kommande behof; denna råvara skall nu, då den afverkas, taxeras efter det här föreliggande förslaget. Det är enligt min tanke en aldeles ny princip, att man skall taxera den som köper en vara. I vanliga fall brukar man taxera den, som säljer en vara och förtjenar på den. Industriidkaren såsom innehafvare af en skog är i många fall nödsakad att i flere år, innan han behöfver varan, köpa och hafva denna till hands för kommande behof, och det synes mig under alla förhållanden oegentligt att taxera honom för en råvara, innan han deraf haft någon fördel, hvilket inträffar först, sedan råvaran blifvit förädlad, och som i dylika fall oftast blir åratat efter det skogen i fråga blifvit afverkad.

Nu kan man häremot invända att enligt bestämmelsen i 12 § litt. e bör taxeringsbeloppet, som påföres för t. ex. skogsafverkning tillhörande industrielt etablissement, å annan ort än det är beläget, beräknas vid taxeringen, då etablissementet i sin helhet taxeras. Men huru ställer sig då saken? Jo, denne innehafvare taxeras inom 10 — enligt reservantens påstående ända till 20 — olika taxeringsdistrikt, och får således den skattskyldige slitas mellan ett betydligt antal skattehungriga samhällen. Huru skall denne på något rimligt vis kunna få rätt, då han kommer med sina klagomål? Det är för mig obegripligt. Ty vi veta ju alla huru svårt det är att kunna utreda hvad man med rätta bör betala. Industriidkaren uppgifver sig hafva så och så stor inkomst af sin rörelse för året och då blir han af de olika taxeringsmyndigheterna uppskattad än till ett, än till ett annat belopp. På hvad sätt han härvidlag skall kunna finna rättvisa är för mig en gåta.

Skall han då klaga, måste han naturligtvis visa att han icke har den inkomst, som honom påförts. Kronombudet säger: ni skall styrka att det afverkade trävirket ännu ligger i sjön, o. s. v. Så kommer det att tillgå, men detta synes mig vara högst olämpligt; det är ju uppenbart att han då får betala på alla kanter. Herr Finansministern har visserligen gifvit en sorts hänvisning på huru i detta fall förfaras skall, men detta kan jag icke gilla. Han säger nemligen i ett anförande till statsrådsprotokollet:

“Få stadganden i bevillningsförordningen hafva vid tillämpningen gifvit anledning till större svårigheter, än ofvan omförmälda, i § 9 innefattade. Svårigheterna torde dock ligga i sjelfva naturen af den uppgift, som varit att lösa, och det kan ifrågasättas, huruvida denna uppgift skulle i någon väsentlig mån underlättas genom meddelandet af äfven utförliga och detaljerade föreskrifter i bevillningsförordningen. Det synes mig derföre fortfarande såsom hittills böra öfverlätas ått lagtillämpningen att lösa de svårigheter, som i särskilda fall uppstå.”

Jag vill då fråga: huru skall lagtillämpningen bära sig åt och hvad skall domaren hålla sig till, då icke den lagstiftande församlingen gifvit något stadgande om huru han i sådant fall bör förfara. Det är denna sak som jag velat påpeka. Ytterst svårt blir det i alla fall att tillämpa de här framställda förslagen. Om jag emellertid blir tvungen att välja mellan Kongl. Maj:ts och Utskottets förslag i detta ämne, så får jag erkänna, att det förra i sjelfva verket är för mig mera tilltalande än Utskottets förslag.

I öfrigt ber jag att få instämma med dem, som yrkat ärendets återremitterande till Utskottet, för att Utskottet måtte få ännu en gång öfverväga saken.

Öfverläggningen var slutad. Kammaren beslöt till Utskottet återförvisa såväl den förra som den senare delen af 3:dje §:s 1 mom.; hvarefter jemväl det förslag, som Utskottet framställt under litt. b) i 8:de §:s 2 mom., till Utskottet återremitterades.

Öfriga mom. af § 3, äfvensom §§ 4—6 samt den särskilda rubriken till stadgandena under förordningsförslagets §§ 1—6 godkändes.

§ 7 och § 8 mom. 1 blefvo äfvenledes godkända.

Derpå skedde föredragning af Utskottets förslag under § 8 mom. 2 litt. c), d), e) och f); innehållande det under litt. e) framlagda förslaget, att till inkomst af arbete skulle räknas: “pension, lifränta eller undantagsförmån äfvensom gratifikation af annan än enskild gifvare”.

Herr Rydin yttrade: Bland de i denna § upptagna beskattningsföremål innehåller mom. 2 litt. e följande: “pension, lifränta, eller undantagsförmån äfvensom gratifikation af annan än enskild gifvare”. Här är den förändring gjord, att under det nu gällande bevillningsförordning, såsom beskattningsföremål upptager: “pension, årligt understöd (gratifikation), lifränta eller undantagsförmån”, sålunda *gratifi-*

*Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)*

Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)

kation eller understöd, utan afseende på hvem som gifvit gratifikation eller understödet, så undantager förevarande förslag från beskattning gratifikation af enskild gifvare. Då grundtanken i denna förordning är den, att hvarje befintlig inkomst skall beskattas, oberoende hvarifrån den erhålles, så anser jag för min del att antagandet af Kongl. Maj:ts förslag kan vålla den oegentligheten, att en dylik gratifikationstagare, som lefver ganska beqvämt och har ganska god tillgång på penningar, blir obeskattad. Man har nemligen sett exempel på hurusom vid arfskifte en af arftagarne afsagt sig all andel i boet mot det att han af de öfrige arfvingarne erhållit ett särskildt årligt understöd. Då frågas: skall detta understöd beskattas eller ej, såvida det icke utgår i form af lifränta? Jag förmodar att en så beskaffad förman efter Kongl. Maj:ts förslag skulle blifva obeskattad, emedan enligt detta förslag det endast är sådan gratifikation eller understöd, som tillkomma från det allmännas sida, som äro beskattningsbara. På grund häraf får jag för min del yrka, att nu gällande bevillningsförordnings bestämmelse i detta hänseende måtte kvarstå och att i enlighet dermed den af Kongl. Maj:t föreslagna lydelsen utbytes mot orden: "pension, årligt understöd (gratifikation), lifränta eller undantagsförman".

Jag har dessutom ett annat skäl för detta mitt yrkande. En person, som ville erkänna att han åtnjuter sådant understöd, skulle kunna gå fri från bevillning, under det en annan, som icke ville erkänna eller omnämna detta, finge betala skatt, på grund af den bestämmelsen i instruktionen för taxeringsmyndigheterna att dessa skola i fråga om personer, hvilkas inkomst icke är känd, beskatta dem i viss proportion till beloppet af den årliga hyra de betala; och således skulle en del af dessa gratifikations- eller årliga understödstagare gå fria från bevillning, under det andra i lika ställning finge betala sådan.

På grund af hvad jag nu yttrat och då några talande skäl icke anförts för att upphäfvad det i förevarande fall nu gällande stadgan- det, yrkar jag proposition på bifall till mitt nyss omnämnda förslag.

Herr E. G. Boström: Jag undrar huruvida icke det fall, som Herr Rydin nyss omnämnde, redan är tillgodosedt genom den ordalydelse momentet har, då bland de föremål, hvilka äro underkastade inkomstbevillning, äfven *lifränta* blifvit upptagen. Har en person afstått från sin andel i arvet mot att erhålla ett årligt understöd af medarfvingarne, så läser väl detta icke kunna betraktas annat än som lifränta eller pension, och han blir således enligt detta moment beskattad därför. Till ytterligare belysning af denna min åsigt ber jag få fästa uppmärksamheten på hvad Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet i statsrådsprotokollet yttrat i detta ämne: "På de af Kammarrätten anförda skäl har ur förteckningen på de bevillning underkastade inkomstslagen uteslutits "årligt eller tillfälligt understöd", hvaremot i stället upptagits "gratifikation af annan än enskild gifvare". I fråga om gratifikation af allmänna medel gäller nemligen icke det skäl, som talar för bevillningsfrihet för gifva af enskild gifvare, eller att beloppet redan är beskattadt i gifvarens hand, och annan grund

att befria sådan gratifikation, derest den i och för sig eller tillsammans med andra inkomster öfverstiger det allmänna existensminimum, synes mig icke förefinnas.“

Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag.

*Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts)*

Herr Rydin: Om jag yttrade mig så, som den föregående talaren framstälde, skulle hvad han erinrat i afseende å ordet "lifränta" möjligen vara rätt. Men om t. ex. ett årligt understöd tillförsäkrats en person under tio år eller en mycket gammal person under tjugu år, så skulle ett sådant understöd enligt förslagets lydelse icke kunna beskattas. Jag tror således, att det icke är skäl att taga bort orden årligt understöd, som förekomma i nu gällande bevillningsförordning, och med det skäl, som anförts, att detta understöd skulle redan blifvit beskattadt i gifvarens hand, kommer man in på en inkomsts beskattande två gånger. Vore förhållandet sådant, att grundsatsen om att en inkomst ej må beskattas två gånger vunnit sin tillämpning i bevillningsförordningens särskilda bestämmelser, så kunde den omständigheten, att gifvaren blifvit beskattad för det gifna understödet, tala för gifvetagarens befrielse. Men så är ej fallet. Jag vill fästa uppmärksamheten på att en person, som har inkomst, men derjemte skuld, icke får beräkna något afdrag för den senare, så vidt den ej utgör rörelsekapital för en näring, men att den, som lånat honom penningarna, äfven beskattas för inkomst deraf. När vi komma till en senare paragraf i detta förslag, skall jag fästa uppmärksamheten på ett förhållande, då samma personer beskattas två gånger.

Jag anser det icke vara riktigt att på så sätt tillvägagå, att de, som hafva goda inkomster och lefva ganska bekvämt, skola vara befriade från beskattning, allenast derföre att de åtnjuta inkomsten från enskildt håll, under det att de, hvilka, efter stort arbete och sträfvan, erhållit af staten pension eller understöd, skola betala skatt. Detta är bestämdt en ojemnhet i bevillingens utgörande. Derföre och då vi hafva en bestämmelse i nu gällande bevillningsförordning, som i anmärkta afseende är tillfredsställande, anser jag det vara skäl att bibehålla den.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, godkände Kammarerna de under föredragning varande delarne af § 8 mom. 2, dock med den ändring i Utskottets förslag under litt. e), som Herr Rydin påyrkat. Kammarerna hade således beslutit att åt systerörda förslag gifva följande förändrade lydelse: "pension, årligt understöd (gratifikation), lifränta eller undantagsförmån."

§ 9 samt rubriken till §§ 7—9 godkändes.

§ 10.

Mom 1 godkändes.

Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)

Mom. 2.

Det under *litt. a)* i detta mom. intagna stadgande lydte sålunda:

enligt Kongl. Maj:ts förslag:

“*a)* Inkomst af kapital och annan inkomst af arbete än lön, pension eller inkomst och förmån af jordbruksrörelse, upptages med det belopp, hvartill inkomsten under nästföregående året uppgått, med iakttagande likväl, *dels* att inkomsten första året den åtnjutes, äfvensom då den icke åtnjutits för hela föregående året, skall upptagas med det belopp, hvartill densamma enligt de upplysningar taxeringsmännen kunnat förskaffa sig, skäligen må anses för det löpande året uppgå, *dels ock* att, då inkomsten under det löpande året upphör, densamma upptages med det belopp, som, med det nästföregående årets inkomst till beräkningsgrund, motsvarar den tidrymd af det löpande året, för hvilken inkomsten åtnjutes.”

enligt Utskottets förslag:

“*a)* Inkomst af kapital och annan inkomst af arbete *än lön eller pension* upptages med det belopp, hvartill inkomsten under nästföregående året uppgått, med iakttagande likväl, *dels* att inkomsten första året den åtnjutes, äfvensom då den icke åtnjutits för hela föregående året, skall upptagas med det belopp, hvartill densamma, enligt de upplysningar, taxeringsmännen kunnat förskaffa sig, skäligen må anses för det löpande året uppgå, *dels ock* att, då inkomsten under det löpande året upphör, densamma upptages med det belopp, som, med det nästföregående årets inkomst till beräkningsgrund, motsvarar den tidrymd af det löpande året, för hvilken inkomsten åtnjutes.”

Rörande detta stadgande anförde

Chefen för Kongl. Finansdepartementet Herr Statsrådet Themptander: Det är för att påkalla Kammarens uppmärksamhet å en af Utskottet vidtagen, såsom mig synes, mindre lämplig förändring i detta moment, som jag nu begärt ordet. Förhållandet är, att i Kongl. Maj:ts proposition heter det: “*inkomst af kapital och annan inkomst af arbete än lön, pension eller inkomst och förmån af jordbruksrörelse*” etc. Redan den omständigheten att Bevillnings-Utskottet i öfrigt undanskjutit behandlingen af allt, som rör inkomst af jordbruksrörelse, synes mig tala för, att äfven detta moment, som innehåller bestämmelser i samma ämne, bör uppskjutas.

Nu kan man visserligen af Utskottets motivering finna att Utskottet resonnerat så, att det kunde vara alldeles likgiltigt om orden “*eller inkomst och förmån af jordbruksrörelse*” bibehöllos i detta moment eller icke, ty, äfven om särskild inkomstbevillning sedermera komme att åsättas jordbruksrörelse, funnes ju föreskrift derom i moment 5. I det afseendet vågar jag likväl vara af annan tanke än Utskottet. Det nu föredragna momentet afser nemligen någonting helt annat än att bestämma huru bevillningen för inkomst af jord-

bruksrörelse skall utgå; det åsyftar att göra en förändring i det nu gällande stadgandet att inkomst af kapital och arbete skall upptagas till det belopp, hvartill inkomsten uppgår under det löpande året. Den allmänna regel, man här velat uppställa, är i stället att det är det näst föregående årets inkomster, som skola beskattas. Från denna regel har dock Kongl. Maj:t funnit nödigt göra två undantag, det ena med afseende å *inkomst af lön eller pension*, emedan dessa inkomster till sin storlek äro kända redan under det löpandet året och sålunda redan då kunna taxeras och det andra för *inkomst eller förmån af jordbruksrörelse*, ty der har Kongl. Maj:t föreslagit, att denna inkomst skulle beräknas till 1 procent af egendomens taxeringsvärde, men detta skulle naturligtvis vara det löpande årets taxeringsvärde, hvar emot enligt Utskottets förslag åtminstone en ganska stor tvetydighet uppstår, huruvida det är det löpande eller det näst föregående årets taxeringsvärde å fastigheten, som skall ligga till grund för inkomstbeivillingen för jordbruksrörelsen. I bevillningsförfattningens tillämpande förfarne personer hafva nemligen fäst sin uppmärksamhet derpå att, i händelse Utskottets förslag komme att accepteras, skulle tolkningen häraf kunna blifva, att inkomst af jordbruksrörelse skulle beräknas med en procent af det nästföregående årets taxeringsvärde, hvilket naturligtvis icke kan hafva varit Utskottets mening.

Af dessa skäl skulle jag anse önskvärdt om Kammaren ville besluta återremiss jemväl af denna punkt att behandlas i sammanhang med öfriga delar af förordningen, som angå bevilling för jordbruksrörelse.

Herr E. G. Boström: Jag tror för min del icke att det är på den grund, Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet nyss angaf, som Utskottet uppgjort sitt förslag i denna punkt, utan det är derföre att Utskottet ansett det vara obehöfligt att jemväl i detta moment tala om inkomst af jordbruksrörelse, då derom särskildt finnes stadgadt i 5:te momentet. Detta moment lyder sålunda: "Inkomst och förmån af jordbruksrörelse, hvarom i § 8 mom. 2 a) förmäles, skall upptagas till ett belopp, som motsvarar en för hundra af fastighetens taxeringsvärde." Jag hemställer, huruvida minsta tveksamhet kan uppstå derom att det med den lydelse, Utskottet föreslagit, är det löpande årets taxeringsvärden som här afses.

Jag tillåter mig emellertid, då Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet icke sjelf är i tillfälle att framställa något yrkande, att — ehuru jag icke egentligen sjelf önskar det, — hemställa att det ifrågasvarande momentet måtte återremitteras till Utskottet.

Herr Rubenson: På de skäl, som nyss uttalades från statsrådsbänken, skall jag yrka att stycket a. mom. 2 af nu föredragna § 10 måtte varda till Utskottet återremitteradt. Den anmärkning, som häremot nyss gjordes, kan jag icke finna vara fullgiltig vid det förhållande att, såsom hvar och en af Kammarens ledamöter lätt kan se, mom. 5 föreslagits att vara hvilande. Utskottets förslag i en punkt, som icke nu kan blifva föremål för beslut, lär väl icke

Angående
allmänna be-
villingen.
(Forts.)

Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)

kunna framdragas såsom skäl för att underlåta återremittera stycket a. mom. 2.

Öfverläggningen var slutad. Det ifrågavarande förslaget återremitterades till Utskottet.

De stadganden, Utskottet föreslagit under *litt. b), c) och d)* godkändes.

Mom. 3 och 4 voro så lydande enligt Utskottets förslag:

»*Mom. 3.* Vid beräkning af inkomst utaf kapital och arbete *må afdrag icke ske:*

a) för den skattskyldiges och hans familjs utskylder och lefnads-kostnader samt dertill hänförliga utgifter;

b) för arrende- eller hyresvärde å sådan, kanal, jernväg och annan farled samt flottled tillhörande, mark och byggnad, som enligt § 4 är fri från bevillning;

c) för ränta å den skattskyldiges eget, i hans rörelse eller yrke nedlagda kapital;

d) för hvad som användes till fast egendoms förbättring, tillökning af inventarier eller kapitalafbetalning å skuld.

Mom. 4. Deremot *må afdrag ske:*

vid beräkning af inkomst utaf kapital:

för ränta å upplånadt kapital;

vid beräkning af inkomst utaf arbete:

a) för det genom fastighetsbevillning beskattade, hyresvärdet motsvarande, belopp af fem för hundra af taxeringsvärdet å fastighet, som af egaren begagnas till utövande af sådan verksamhet, hvarom i § 8 mom. 2 c) 1:o och 3:o sägs;

b) för ränta å lånt *rörelsekapital*;

c) för omkostnader för bedrifvande af rörelse eller yrke, såsom: arrende- eller hyresafgift, underhåll af fastighet och inventarier, aflöning, föda och öfriga kostnader för de i och för rörelsen använda biträden och arbetare samt *andra dermed jemförliga utgifter*;

d) för kostnader, som äro förenade med utöfning af vetenskap, konst eller handaslöjd;

e) för hvad som anvisats till bestridande af de med erhållna tjänster eller uppdrag förenade särskilda kostnader, såsom resekostnadsersättning, å stat uppförd häst- och båtlega, officerares lönetillägg för tjänstehästar samt fourageringsersättning, anslag till skrifmaterialier och *andra expenser, dagaflöning* eller traktamente för förrättning å annat ställe, än tjänstemans eller i förrättningen deltagande persons vanliga boningsort, arfvode, dagaflöning eller traktamente för kommandering utom station, fältaflöning under krigstid, samt arfvode eller traktamente för Riksdag eller revision å annan ort, än der arfvodes- eller traktamentstagaren är bosatt;

f) för följande med embete och tjänst förenade utgifter, nemligen: den afgift tjänsteman, såsom sådan, åligger utgöra till pensions-, enke-

och pupill- eller annan understödskassa, aflöning eller annan ersättning till vikarie eller tjänstebiträde, presternes i jordeboken upptagna utlagor, i den mån de icke äro eftergifna, ränta och amorteringsbidrag till öfverbyggnadsamorteringsfonden för prestgårdarne i Skåne, samt kostnader för sådana tjänsteresor, för hvilka ersättning icke är särskildt anvisad."

Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)

I fråga om dessa moment yttrade

Herr Rydin: Mom. 3 lyder: Vid beräkning af inkomst utaf kapital och arbete må afdrag icke ske:

"a) — — — — —

"b) — — — — —

c) för ränta å den skattskyldiges eget, i hans rörelse eller yrke nedlagda kapital;

d) för hvad som användes till fast egendoms förbättring, tillökning af inventarier eller kapitalafbetalning å skuld."

Hvad som stadgas i moment a) återfäns i den gamla förordningen, men så hafva i de nya tillkommit de under mom. b), c) och d) upptagna tillägg. Det är egentligen på denna punkt, mom. c), som rör afbetalning å i rörelsen nedlagdt kapital, som jag vill fästa uppmärksamheten. Hvarför den står der, kan väcka besynnerliga föreställningar hos taxeringsnämnden, hvilken möjligen kan anse, att afdrag icke bör göras under några vilkor för det i rörelsen nedlagda kapitalet, utan den skattskyldige således beskattas, äfven om han förut fått sig påförd bevilling för detsamma i form af inkomst af kapital. Till följd häraf kan det blifva en dubbel beskattning eller en beskattning så väl för det i rörelsen nedlagda kapitalet, såsom sådant, som ock för den inkomst, som erhålles af rörelsen, deri inberäknadt deri insatt kapital.

Då jag nu har ordet i afseende å mom. 3 och sedan jag fäst uppmärksamheten på ofvan anförda förhållanden, så torde jag få framställa den frågan: *från hvad* skall afdrag ske och *hvem* är det som skall beräkna detta afdrag? Första gången det i bevillningsförordningen skrefs om afdrag var, om jag ej missminner mig, 1859. Det bestämdes då tillika, att vissa bestämda uppgifter skulle lemnas i afseende å rörelse likasom i afseende å fastighet och å kapital. Der voro bestämda föreskrifter gifna härom, liksom ock derom, att på de och de grunderna skulle göras afdrag, hvarefter man kunde få den behållna inkomsten bestämd. Men när det står i denna författning, att det är den behållna inkomsten, som skall beskattas, så kan ingen tro annat än att man har rätt att göra afdrag från den behållna inkomsten, och på det sättet skulle en person kunna blifva beskattad i enlighet med den förändrade bestämmelsen ganska lindrigt i förhållande till ett blifvande afdrag. Bestämmelsen om afdrag stod i sammanhang med skyldighet för skattskyldig att lemna vissa uppgifter angående tillverkning och rörelse m. m. Som dessa bestämmelser ej biföllos vid utarbetande af 1861 års bevillningsförordning, borttogos äfven bestämmelserna om afdrag med undantag af mom. 3 a) Öfriga bestämmingar om afdrag med undantag af

Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)

hvad som innehålles i mom. 4 angående afdrag å inkomst af kapital och a) vid inkomst af arbete, hvilka bestämmelser igenfinnas i instruktio- nen för taxeringsförrättningarna. Öfriga bestämmelser voro en nyhet, som infördes i beskattningen. Jag har i min reservation visat orimlig- heten i det sätt, hvarpå man skall göra beräkningarna, då ingen sjelf- deklARATION är bestämd. Är deremot den skattskyldige ålagd att gifva de och de upplysningarna, så kan man få reda på en så och så be- skaffad bruttoinkomst, och då kan afdrag ske. Men om inga medel stå till buds för att taga reda på en affärs bruttoinkomst, hvarifrån af- draget må ske, då är det hela en storhet som sväftar i luften, ett X, nå- gonting obekant. Jag skall taga ett exempel. En bruksegendom lem- nade förra året en inkomst af 10,000 kronor. Så läser taxerings- nämnden detta i nu förevarande förordning, der det heter, att afdrag må icke ske för den skattskyldiges och hans familjs utskylder och lefnadskostnader, men deremot må afdrag ega rum för ränta å upp- lånadt rörelsekapital, för omkostnader för bedrivande af rörelse eller yrke, hvadan dessa kostnader kunna af den skattskyldige uppgifvas med yrkande att enligt ifrågavarande bestämmelser afdrag sker. Samma förhållande blir med kostnaden för annan näring, äfvensom för kostnader, som äro förenade med utöfning af vetenskap, konst- eller handaslöjd — hvarigenom allt inkomsten försvinner till en obe- tydlighet. Sålunda och då i den gamla bevillningsförordningen icke finnes taladt om hvilka afdrag få ske eller icke ske, med undantag af att det är föreskrifvet att man icke får göra afdrag för lefnadskost- nader, anser jag, att öfriga här i mom. 3 och 4 införda bestämmelser böra ur författningen utgå. Anser man, att någon vägledning i sådant afseende bör lemnas, så har denna vägledning sin rätta plats i in- struktio- nen för taxeringsförrättningarna och bör der införas. Men att här, der det endast är fråga om behållen inkomst, tala om att jag får göra afdrag, befarar jag kunna leda till missförstånd. Jag yrkar der- före att mom. 3 och 4 af denna paragraf måtte till Utskottet åter- remitteras.

Herr E. G. Boström: Det förefaller mig dock något egendom- ligt, detta den föregående talarens resonnement. Här står ju alldeles tydligt, att det är *vid beräkning* af inkomst som dessa afdrag få göras, och då här afses behållen inkomst, så är det ju naturligt, att det är vid beräkningen af hvad som skall anses för behållen inkomst, som dessa afdrag få ske. Att någon skulle kunna antaga, att sedan denna behållna inkomsten blifvit uträknad, man derifrån ytterligare skulle få göra afdrag, det hade jag icke förestält mig, då dessa moment just afse att gifva en vägledning, huru man skall komma till den behållna inkomsten.

Dessutom ber jag få fästa uppmärksamheten derpå att mom. 4 i litt. a) innehåller endast det samma som finnes bestämdt i § 11 af nu gällande instruktion för taxeringsförrättningarna och i litt. b) och c) endast sådant, som enligt sakens natur måste afdragas, innan man kan veta huru stor den behållna inkomsten är. Jag anhåller om bi- fall till Utskottets förslag.

Herr Hammarberg: Jag kan icke neka till, att jag i viss mån är af en annan åsigt än den förste ärade talaren. Det är nemligen alldeles icke någon obekant faktor, något x, som han kallade det, som har att beräkna dessa här omtalade afdrag, utan det är naturligtvis i första hand den skattskyldige sjelf. Denna förordning är, så vidt jag förstår, icke blott skrifven för taxeringsmyndigheterna, utan äfven för den skattskyldige. Då anser jag det äfven vara ganska riktigt, att han får någon vägledning, huru han bör beräkna sin beskattningsbara inkomst, och får jag därför anhålla om bifall till de föredragna mom. 3 och 4.

*Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)*

Herr Rydin: Ja, om det vore för den skattskyldige som denna förordning vore skrifven, då vore ju saken mycket enkel. Men det är väl egentligen för taxeringsmyndigheterna, som förordningen skall lända till efterrättelse; det är de som skola beräkna hvars och ens inkomst, och det blir då äfven de som skola göra afdragen.

Herr Boström nämnde, att här afses behållen inkomst, men i mom. 2 af samma paragraf står, att inkomst af kapital och arbete i allmänhet skall upptagas med det belopp, hvartill inkomsten uppgått under föregående året, och då kan det lätt tolkas så, som om den skattskyldige från den inkomsten får göra afdrag för nämnda under skatteåret gjorda utgifter. Dessutom får jag fästa uppmärksamheten på den omständigheten, att om här vore meningen att stadga obligatorisk sjelfdeklaration, då vore dessa bestämmelser alldeles riktiga, då borde den som skulle lemna uppgift å sina inkomster, hafva en sådan vägledning som Utskottet här velat lemna; men så länge dylik sjelfdeklaration icke finnes föreskrifven och då man enligt 18 § icke är skyldig att lemna upplysning om sin inkomst annat än för föregående året, så kunna dessa bestämmelser icke anses hafva tillkommit för den skattskyldige. Frivilligt lemna med nuvarande bestämmelser i bevillningsförordning ingen upplysning; han uppfordras att tiga, till dess han af taxeringsmyndigheten blir tillfrågad.

Herr Olof Jonsson: Gifvet är att förordningen är afsedd att gälla likaväl för taxeringsmyndigheterna som för den enskilde skattskyldige, och då vore det väl olämpligt att stryka de ifrågavarande momenten, på sätt Herr Rydin föreslagit. Han sade att man har att lägga det föregående årets inkomst till grund för beskattningen, men sedan dess kan ju hafva tillkommit någon ny inkomstkälla, och för beräkningen af den inkomsten har man då ingen ledning från föregående året. Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Chefen för Kongl. Finansdepartementet Herr Statsrådet Temptander: Det är mig icke möjligt att rätt fatta hvad som i detta fall skulle vinnas med en återremiss. De bestämmelser, som här meddelas, äro inga nyheter. Utom i ett och annat fall, der de innehålla blott ett återuppreparande af hvad redan förut varit lag, utgöra de endast ett uttryck af hvad som stadgat sig såsom en bestämd praxis under tillämpning af nu gällande lagstiftning. Jag har heller icke hört den förste talaren ifrågasätta riktigheten af de grunder, som här uttalas. Han har endast ansett obehöfligt att

Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)

upptaga dem i bevillningsförordningen, men medgifvit, att de kunde försvara sin plats i instruktionen för taxeringsmyndigheterna. Om dessa stadganden införas i sjelfva författningen eller i instruktionen, synes mig vara temligen likgiltigt, men säkert är, att de böra stå på ena eller andra stället. De utgöra en högst värderik ledning för taxeringsmyndigheterna vid deras arbete. Det går nemligen icke alltid så till i praktiken, att man kan direkte bestämma en persons behållna inkomst till det eller det beloppet, utan när det t. ex. blir fråga om att upp-taxera en affärsmans inkomster, kan man behöfva först göra sig reda för omsättningens storlek och från bruttoinkomsten räkna sig till nettoinkomsten. Den ärade talaren nämnde särskildt taxering af bruksrörelse, ja, känner man dervid beloppet af tillverkningen, hvarom upplysning är lätt nog att vinna, får man sedan räkna ut, hvilken behållning rörelsen kan anses lemna; och till ledning vid dylika beräkningar äro de här meddelade grunderna afsedda. Så säges hvilka afdrag som få ske, och hvilka afdrag som icke få ske, och jag tror i motsats emot den förste ärade talaren, att beskattningen skulle blifva vida lindrigare, om man i författningen icke talade om att afdrag, i vissa fall icke får ske. Just i afseende å afdrag för lefnadskostnader känner jag t. ex. utaf till Kongl. Maj:t inkomna besvär, fall, der den klagande på-yrkat att hans lefnadskostnader måste medräknas bland handelsomkostnaderna. Jag tror därför, att det är högst nödvändigt, att denna författning närmare angifver så godt sig göra låter för hvilka fall afdrag får ske, och när dylikt afdrag icke är medgifvet.

Herr Rydin: Jag ber endast att få anmärka, att jag uttryckligen förklarade att moment a) borde bibehållas, emedan detta moment återfinnes i den äldre stadgan, och att det endast är de nyheter, som man här ville införa, hvilka jag motsätter mig, emedan de i min tanke äro snarare vilse- än vägledande. Hvar och en, som suttit såsom ledamot i bevillningsberedningar eller taxeringskomitéer, känner, huru okunniga medlemmarne i dem ofta äro om hvad gällande befattningar föreskrifva, och att de ofta bestämma taxeringen helt och hållet på höft. Om i bevillningsförordningen nu införas de stadganden, som här äro föreslagna, torde det lätt kunna hända, att de skattskyldige genom adderingar och subtraheringar få ett dubbelt afdrag. Derrör borde enligt min uppfattning dessa bestämmelser återfinnas i instruktionen. Dessutom kvarstår obesvarad min anmärkning i afseende på olämpligheten att bestämma att afdrag icke får ske för ränta å den skattskyldiges eget i hans rörelse eller yrke nedlagda kapital. Detta bör nemligen endast gälla i det fall, att kapitalet såsom sådant ej redan blifvit beskattadt. Med denna bestämmelse skall ovilkorligen inträffa, att inkomst af kapital blir två gånger beskattadt.

Herr J. Johansson i Bergsäng: Jag ber att få fästa Kam-marens uppmärksamhet derpå, att hvad beträffar den siste talarens anmärkning derom att i författningens 3 och 4 mom. icke finnes stad-gadt hvem som skall göra det eller det, denna brist äfven förefinnes med afseende på mom. 1 och 2. Med afseende å dessa moment är

icke heller föreskrifvet, hvem som har rätt att bestämma grunden för inkomstens beräkning, taxeringsnämnden eller den enskilde; likasom stadgandena öfverhufvud i hela den 10 § äro så beskaffade, att det lemnas ofgjordt, hvilken eller hvilka som skola göra den ena eller andra beräkningen. Det ligger dock i sakens natur, att det bör vara beskattningsmyndigheterna, som i första hand skola göra dessa beräkningar. Samme talare yttrade äfven i sitt senaste anförande, att ledamöterna i taxeringskommittéerna ofta vore så okunniga, att de icke visste, hvilka afdrag, som vore berättigade eller icke berättigade. Men det är just för att förebygga denna okunnighet som dessa bestämmelser i punkterna c) och d) samt mom. 4, blifvit införda i sjelfva författningen och icke, såsom förut, i instruktionen. Hvad slutligen beträffar samme talares sista anmärkning emot punkt c) ber jag få erinra att mom. 4 litt. b) innehåller att afdrag må ske för lånt rörelsekapital. Och när man sålunda i det ena fallet stadgat, under hvilka förhållanden afdrag icke får ske och i det andra när sådant afdrag får ega rum, förekommer det mig som om all tvetydighet i sådant afseende borde vara undanröjd. Jag ber därför få förena mig med dem, som yrkat bifall till Utskottets hemställan.

*Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)*

Öfverläggningen förklarades slutad. Kammaren godkände Utskottets förslag till lydelse af såväl mom. 3 som mom. 4.

Rubriken till § 10 godkändes.

§ 11.

Utskottet hade i mom. 1 af förevarande § föreslagit ett stadgande af denna lydelse:

Mom. 1. Bevilling för inkomst af kapital eller arbete eger icke rum: när den skattskyldiges sammanräknade årsinkomster, deri inbegripna äfven hustruns, understiga 500 kronor.

Uppgå dessa inkomster icke till 1,200 kronor, äro 450 kronor, *uppgå de till 1,200 kronor, men icke till 1,800 kronor*, äro 300 kronor af inkomsten af kapital och arbete fria från bevilling.

Det belopp, för hvilket bevilling sålunda icke eger rum eller som får från uppskattad inkomst såsom bevillningsfritt afdragas, må å ort, der kostnaden för bostad är synnerligen hög i jemförelse med förhållandet inom riket i allmänhet, äfvensom undantagsvis i de fall, der särdeles ömmande omständigheter (talrik familj, långvarig sjuklighet, olyckshändelse och dylikt) förekomma, ökas; dock så att denna ökning, vare sig den eger rum på grund af hög bostadskostnad eller ömmande omständigheter eller båda dessa skäl, icke må för någon skattskyldig öfverstiga 200 kronor.

För sådan inkomst, som omförmäles i § 8 mom. 2 a) och b); för inkomst, som beskattas inom annan kommun än den, der den skattskyldige är mantalsskrifven, samt för bolags inkomst får hvarken befrielse från eller lindring i bevillingen enligt detta moment åtnjutas.

Angående
allmänna be-
villningen.
(Forts.)

Efter uppläsning häraf yttrade

Grefve Sparre: Jag vet mycket väl att det är ett ömtåligt ämne, som jag nu vidrör, det om det s. k. existensminimum; men jag kan icke underlåta att i detta afseende uttala mina åsigter. Man talar om detta existensminimum vid frågan om bevilning för inkomst af kapital eller arbete; men det finnes icke till för den mindre jordbrukaren, och likväl, mine herrar, måste jag bekänna, att särskildt i det län, jag tillhör, känner till att dessa jordbrukare verkligen äro i den författning, att de med mycket mera skäl än de, som hafva femhundra kronors inkomst af sitt kapital, behöfva befrias från erläggande af skatt. Detta gör nu i fråga om bevilning till staten ganska litet; ty den stå de nog ut med att bära; men i den mån vi förminska de till kommunen skattskyldiges antal, i samma mån förhöjas utgifterna för dem, som blifva kvar. Jag har förut haft äran säga att det finnes kommuner, der kommunalutskylderna uppgår till två och tjugu kronor på bevillningsriksdalern och således verkligen äro så dryga, att de icke tåla vid någon förhöjning. Dessutom äro förhållandena något olika på landet och i städerna i fråga om existensminimum. En person på landet med ett kapital af 10,000 kronor, hvaraf han kan påräkna en ränteinkomst af 500 kronor, anses der vara en rik karl, men en sådan vill man befria från allmänna afgifter till staten och kommunen, under det att den fattige lille jordegaren, som har sex à sju tunnland jord och några tunnland äng, på hvilka kan knappast kan draga sig fram med sin familj, icke skall få åtnjuta denna befrielse. Detta anser jag vara alldeles orimligt. Dessutom, mine herrar, vill jag omnämna, — och jag kan dervid åberopa min egen erfarenhet, emedan jag under en lång följd af år varit ledamot af pröfningskomitén, — huru som dessa landthandlande, af hvilka vi hafva legio, och hvilka vi icke alltid finna vara de förträffligaste af våra medborgare, ofta nog, ja, till större delen komma fram med sina böcker och visa, att de icke hafva femhundra kronors inkomst. Jag har flera gånger sett sådana framställningar till pröfningskomitén och dessa landthandlande hafva såmedelst lyckats bevisa att de icke haft nämnda inkomst. Huru pass pålitliga dessa böcker må hafva varit, vill jag låta vara osagdt. Jag har vidare ofta sett att personer, som ansetts vara förmögna, för att vinna lindring i sina utskylder, verkställt en slags fördelning till barnen af sin förmögenhet och derom framlagt ett upprättadt instrument, samt på detta vis undgått beskattning. Jag tror att man för närvarande bör tillse att icke kommunalutskylderna obehörigen stegras och att vi icke böra i detta afseende gå längre, än som redan skett. Vi böra komma ihåg att vi vid denna riksdag på kommunerna lagt skyldigheten att aflöna klockare; skjutsafgiften är redan lagd på landstingen och det förestår oss förr eller senare en vägskatt, när våghållningstungan en gång kommer att omregleras på ett eller annat sätt; med ett ord: på landstingen, på kommunerna lägger man mer och mer allt tyngre och tyngre bördor. Derfor anser jag det vara mycket betänkligt, att befria flere personer från deltagande i dessa kommunalutskylder, än de, som redan äro det. Jag känner kanske mer än de flesta andra till

dessa mindre jordbrukares omständigheter; jag har varit i tillfälle att se de svårigheter, som jordegaren har att öfvervinna, och jag kan icke undgå att framhålla, att jag anser att ett höjande af detta existensminimum väsentligen kommer att drabba dessa jordegare, hvilka icke kunna stå ut dermed. Jag tror att det hade varit skäl att försöka att skilja emellan detta existensminimum för städerna och för landsbygden; ty i en stad är en inkomst på femhundra kronor liten, under det att på landet en person med ett kapital af tiotusen kronor icke är en fattig karl eller i behof af befrielse från erläggande af bevillning, synnerligen om denna befrielse från bevillning för inkomst af kapital beviljas äfven jordegare.

Jag ser, att det är blott en reservant, som yttrat sig angående detta inom Utskottet, och jag inser mer än väl, att, ämnets ömtåliga beskaffenhet föranleder mången att tåga; men emedan jag kanske bättre än de flesta andra känner till hvad de små jordegarna tåla vid att bära, så har jag ansett det vara min pligt att uttala mina åsikter.

Jag hemställer, Herr Talman, om afslag å framställningen om höjande af existensminimum till 500 kronor.

Herr Wieselgren: Då uti sista stycket af det nu föredragna momentet förekommer en hänvisning till § 8 mom. 2. a) och b), hvilka äro återremitterade till Utskottet, skulle jag vilja föreslå att Kammaren äfven återremitterar detta stycke, i öfverensstämmelse med hvad som skedde, då frågan om stämpelafgiften här förekom till behandling.

Jag yrkar således att sista stycket af det nu föredragna momentet må till Utskottet återremitteras.

Herr Olof Jonsson: Emot detta yrkande är ingenting att invända, emedan det är formelt riktigt att en återremiss här bör ega rum. Det kan ju äfven hända, att det icke blir någon inkomst af jordbruksrörelse att påföra bevillning, och då stämma icke siffrorna.

Hvad Herr Grefve Sparres yrkande beträffar, så må jag säga, att jag hade svårt att fatta detsamma. Det föreföll mig som han yrkade afslag å alltsammans, utan att vilja sätta något annat i stället. Men innebar hans yrkande, att den gamla bestämmelsen angående existensminimum skulle bibehållas, så må jag säga, att då penningvärdet så väsentligt förändrats på de sista 10—20 åren, så är det icke mer än rättvist att man höjer existensminimum något så när i förhållande till det ändrade penningvärdet. Jag tror icke heller, att det skall hafva någon särdeles stor betydelse på statsinkomsternas storlek, om existensminimum höjes, såsom Utskottet föreslagit, eller bibehålles vid nuvarande belopp. Ty om taxeringsmyndigheterna finna, att en person, som blifvit uppskattad för en inkomst af exempelvis 400 kronor, har svårt att reda sig och icke mäktar att betala skatten, så drager man sig för att vidare påföra en sådan person bevillning, existensminimum må nu vara 500 eller 400 kronor. Det är således likgiltigt hvilket som tages. Men ovilkorligen är den föreslagna förhöjningen berättigad på grund af det nuvarande lägre penningvärdet.

Och som jag derföre hoppas, att icke många af Kammarens le-

*Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)*

Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)

damöter skola göra gemensam sak med Grefve Sparre, ber jag att få yrka bifall till Utskottets förslag.

Grefve Sparre förklarade sig fråntråda det yrkande, som af honom blifvit framställt.

Derefter godkände Kammaren det föreliggande momentet, med undantag af sista stycket deri, börjande med orden "För sådan inkomst" och slutande med ordet "åtnjutas", hvilket stycke till Utskottet återförvisades.

Mom. 2 lydde, enligt Utskottets förslag, som följer:

Mom. 2. Från utgörande af inkomstbevillning *frikallas*:

a) staten;

b) kyrkor, akademier och vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, stipendiifonder, pensionsanstalter, sjuk- och fattigvårdsinrättningar jemte andra fromma stiftelser: för all annan inkomst än den i § 8 mom. 2 d) nämnda;

landsting, hushållningssällskap, städer och andra menigheter: för sådan inkomst, som icke härflyter af rörelser eller yrke;

allmänna hypoteksbanken och hypoteksföreningar;

jernkontoret, i den mån detta verks vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål; samt

sparbanker, som afses i Kongl. förordningen den 1 Oktober 1875, och hvilka ej lemna utdelning åt stiftarne eller deras rättsinnehafvare, äfvensom sådana ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, som afse att bereda vinst endast åt insättare;

c) medlem af konungaätten: för af staten anvisadt anslag samt för inkomst af kapital;

d) vid de förenade rikenas beskickningar hos utländska makter anställda, jemte alla öfriga under utrikesdepartementet lydande embets- och tjenstemän samt vaktbetjente: för den del af deras aflöning eller pension som motsvarar *norska* statsverkets bidrag dertill;

e) främmande maktens härvarande beskickningar och konsulat tillhörande personer jemte deras betjening för all annan inkomst än den, som utgöres af från Sverige uppburen allmän eller enskild pension eller erhålles genom här idkad rörelse;

f) utlänning, som här vistas för att idka studier;

g) gåfvo- och understödstagare: för gåfva eller understöd af enskild gifvare; samt

h) lappallmogen för inkomst af renskötsel.

Beträffande detta moment uppstod öfverläggning, hvarunder anfördes af

Herr J. Anderson i Tenhult: Då man nu för tiden är sysselsatt med att uppsöka alla möjliga skatteobjekt, liksom äfven att få dem så gifvande som möjligt, kan jag icke finna hvarför punkten c) i mom. 2 skall finnas till, helst jag hört att i åtskilliga andra länder, hvaribland vårt grannrike Danmark, icke förekommer en sådan undantagsbestämmelse uti bevillningsförordningen, och jag vet icke, hvarför det mera skulle behövas här. Utan att vidare åberopa några af de öfriga många skäl, som förefinnas för min mening, ber jag att få yrka, det ifrågavarande punkt måtte ur betänkandet helt och hållet utgå.

Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)

Herr Trybom: Under mom. b) tredje punkten har Bevillnings-Utskottet inskjutit bland bevillningsfria personer och anstalter hypoteksbanken och hypoteksföreningar. Jag ber att få hemställa att mellan dessa måtte inflickas *hypotekskassan för Sveriges städer*. Det är möjligt att Utskottets mening varit, att denna hypotekskassa skulle vara att betrakta i likhet med hypoteksbanken, men det torde vara skäl att tydligt uttrycka detta. Såsom vi veta står städernas hypotekskassa i samma förhållande till städernas hypoteksföreningar, som allmänna hypoteksbanken står till hypoteksföreningarne å landet. Jag hemställer alltså, att orden "allmänna hypotekskassan för Sveriges städer" inflickas mellan orden hypoteksbanken och hypoteksföreningar.

Herr *Granlund* instämde med Herr Trybom.

Herr Olof Jonsson: Anledningen, hvarför Utskottet icke upptagit hypotekskassan för Sveriges städer, var helt enkelt den, att man trodde, att det numera, snart sagdt, icke existerade en sådan, som kunde blifva föremål för beskattning. Vill man emellertid för formens skull intaga den här, må man gerna göra det.

Men det var af en annan anledning jag begärde ordet. Vid en föregående § har Kammaren bifallit ett ändringsförslag af Herr Rydin rörande gratifikationer m. m. Nu kommer punkten g) i denna § att något svåra mot den vidtagna anordningen, hvarför det torde vara nödvändigt att återremittera punkten g) i andra momentet, hvarom jag alltså anhåller.

Herr Hedlund: Jag kan icke med tystnad förbigå en anmärkning, som gjordes vid punkten c). I likhet med den talare, som deröfver yttrade sig, anser jag den der förekommande bestämmelsen såsom ett oegentligt undantagsförhållande. Man kan väl fatta, att konungen såsom representant för staten icke bör hafva någon skyldighet att erlägga skatt till staten, men jag kan ej förstå, att samma grundsats skall gälla ätven om *medlemmar* af konungahuset; och om det skulle gälla för de anslag, som lemnas af staten, kan jag icke förstå, hvarföre undantag skall göras för inkomst af eget kapital. Detta undantagsförhållande framstår i synnerhet genom den omständigheten, att kommunalbeskattningen står i sammanhang med statsbeskattningen.

Angående
allmänna
bevillningen.
(Forts.)

Jag har alltid ansett det vara ytterst oegentligt, att icke konungafamiljens medlemmar deltaga i afgifterna till den kommun, med hvars välfärd de äro så nära förbundna. Men häremot kan anmärkas, dels att detta förhållande är grundadt på gammal häfd, dels att proposition om ändring härutinnan icke bör komma annat än från Kongl. Maj:t sjelf och dels att tillfällen gifvas för konungafamiljen att genom riklig frikostighet och andra åtgärder ersätta det, hvarifrån de äro befriade i afseende på skatt. Deremot kan åter erinras, att det finnes andra *enskilda* personer, som också utöfva en stor frikostighet för allmänna ändamål, utan sätta i fråga att derföre blifva befriade från denna skatt, och detta är utan tvifvel ett godt argument. Men ännu betänkligare synes det mig vara, att icke någon tull betalas för de artiklar, som inkomma så väl till konungafamiljen som till åtskilliga utländska sändebud. Emellertid är detta ett missförhållande, som äfven har så gammal häfd för sig, att man allra minst bör förebrå Bevillnings-Utskottet att hafva tagit upp det nu, i synnerhet då icke någon motion om ändring deri föreligger. Jag hörde icke, om den talare, som berörde denna punkt gjorde något yrkande, men om så var fallet, hemställer jag till honom, huruvida han ej ville afstå derifrån och hellre uppskjuta frågan till en kommande riksdag, till hvilken han i ämnet bör väcka motion.

Herr E. G. Boström: I afseende å det af Herr Trybom väckta förslaget att orden *hypotekskassan för Sveriges städer* skulle inflickas efter ordet hypoteksbanker, ber jag att få säga, att det varit Utskottets mening att alla dylika inrättningar skulle vara bevillningsfria, och jag ber derföre äfven att få instämma i det förslag, Herr Trybom framställt.

Öfverläggningen var slutad. Herr Talmannen gaf särskilda propositioner rörande hvart och ett af de förslag, som blifvit framställda under litt. a)–h); och fattade dervid Kammaren nedan antecknade beslut:

Litt. a) godkändes.

Litt. b) godkändes med den förändring, att efter de i tredje stycket förekommande orden "allmänna hypoteksbanken" insattes orden "allmänna hypotekskassan för Sveriges städer".

Litt. c), d), e) och f) godkändes.

Litt. g) återförvisades.

Litt. h) godkändes.

Slutligen blef rubriken till § 11, på derom gifven proposition, af Kammaren godkänd.

Den vidare föredragningen af Bevillings-Utskottets förevarande betänkande uppsköts till kl. 7 e. m., då detta sammanträde, enligt derom utfärdadt anslag, komme att fortsättas; och åtskildes Kammarrens ledamöter kl. $\frac{1}{4}$ 4 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.
